Achabs treur-spel

Abraham de Koning

bron
Abraham de Koning, *Achabs treur-spel*. Jan van Waesberghe de Jonghe, Rotterdam 1618

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/koni001acha01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

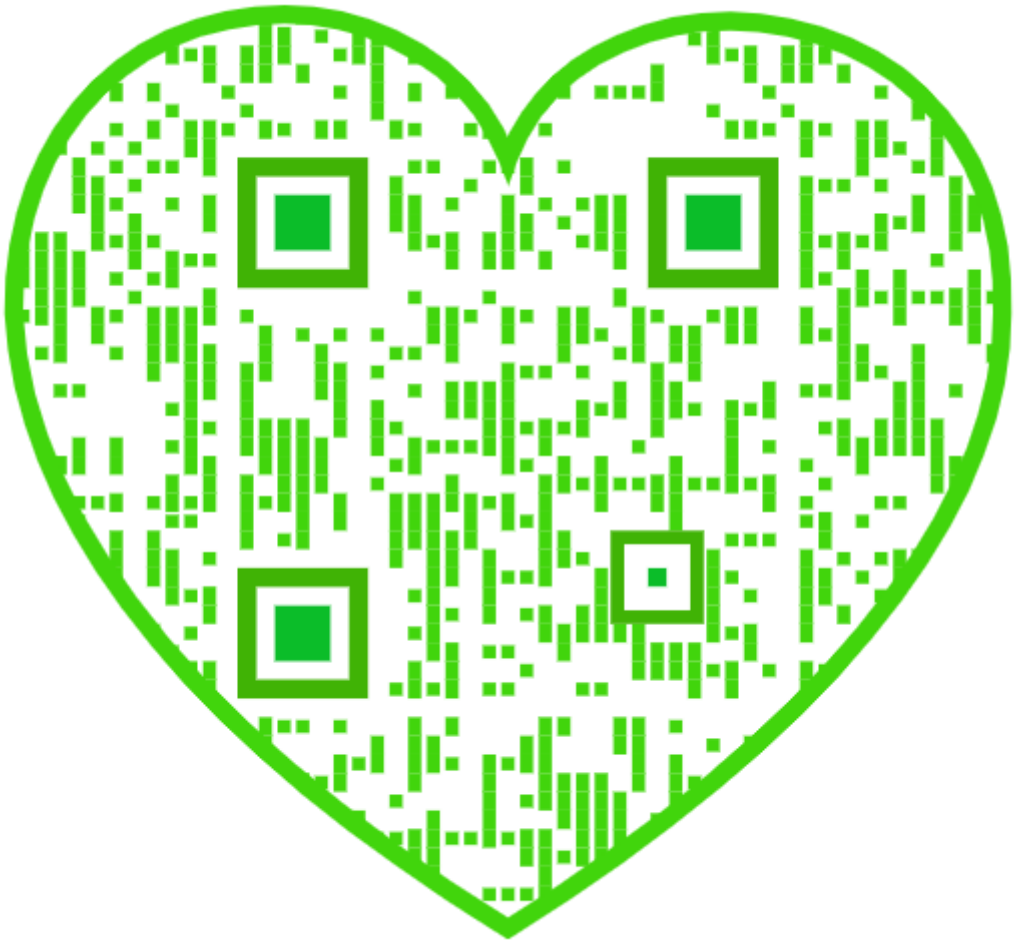

Toe-eyghening

Aen den achtbaren, voorzienighen *St Servaes Degens,* Koopman, *ende* Deken der Brabantscher *Reden-rijck-Kamer.*

*G*Vnstige Heere ende Vrient: Aengemerckt hebbende in VL.E. den Godtzalighen yver tot d'opbouwinge vande by-na vervallen Gemeente IESV CHRISTI binnen *Wtrecht,* daer by dat VL. als een onder d'oude en*de* trouwe Patriotten onses Vaderlants, de gemeene beroerde zake van herten beherticht, ende niettemin d'ovrige weynige speel-uren van VL. bezige handelinge besteet tot voorstant der eerlijcke ende stichtelijcke *Reden-konst*: Zoo hebbe ic niet konnen na-laten (dit myn acht jaer geleden gerijmt treur-spel in Druck gevende) VL.E. te verkiesen hier over tot een Eygenaer, te meer het zelfde door VL. yverighe aenporringe, is nu op een nieu herspeelt, meest als een Liefhebber der Konste ghedreven zijnde, wt lust des Tonneels Reghels: *Al is de loghen snel, De waerheyt achter haeltse wel.* Welcke Waerheyts deughde VL.E. in't binnenste ziele bemint, eert, ende omhelst, ende de glorieuse kennisse van dien, in dese duystere bemiste logen-eeuwe zoeckt te helpen doorbreken. Hoet en*de* beschermt dan tegen alle waen-wetende en*de* al-bedillende Schempers ende Tegensprekers, dit myn VL.E. geheel eygen gemaeckt ACHABS *Treur-spel,* van hem, wiens leven treurich zijnde door syn quellijke joht-ziecte, beter past Treur-spelen te maken, dan bly-gheestighe Comedie. *Vale.*

D'Almoghende gunne ons beyder 'tghene ons zalich is.

In Amsterdam, den lesten dach September. Anno 1618.
VL. D. ABRAHAM DE KONING.

Balade.

BROEDER vvat zal ick veel schrijven,
Tot lof van v Rijm en Dicht,
Van een ACHABS boos bedrijven,
Die door MICHA vvort ghesticht,
Hem verachtet en verdrijft,
VVilt na synen raet niet hooren,
MICHA noch VOLSTANDICH BLYFT,
ACHAB trect op hem GODTS tooren.

Trou die Kroont.

Op Achabs Treur-spel.

T*Gheen door de grijse vlugghe tijt*
Al over langhe scheen verdvvenen,
Is door DE KONINGS *dapper vlijt*
Ons vveder op't Tonneel verschenen:
Hoe ACHAB *na* GODT *niet vvil vraghen,*
Als hem de VVaerheyts reen verveelt,
Verklict een pijl hem in syn VVaghen,
Dit's 'tgheen dat onsen Rijmer speelt.

Raept vreught wt deught.

Sonnet.

O Hemels *neycht v oor, ghy* Aarde *hoort dees reden,*
Iuycht groote Weerelts-ziel, *lacht* Tintel-sterren *lacht,*
Komt Halve-circkel-ront, *bralt inde duystre nacht,*
Zoo mach myn swack vernuft, syn krachten bet besteden:
Ziet hoe ons KONING *heeft, het out-voorheen (als heden)*
Wt Lethes *stroom ghevist, en speelt met volle macht*
(Op't Reden-rijck Tooneel) hoe dat door GODES *kracht*
Den ACHAB *door een pijl, wert 'slevens draat ghesneden:*
Komt Amstelmaachden *kom, komt* Yver-honingh zoet
Met geur'ghen Eglentier, *die roos-rijck staat en bloet,*
Pluct Lauwer-blaatjens eel, doorvlecht met blomkens cierich,
En reyctse KONING *toe, wiens Scepter is gheen gout,*
Maer een Caducis *kloeck, in wijsheyt menichfout:*
Komt Susterd drymaal dry, *en kroont syn hooft lauwierich.*

A.F.

Tot de traegh-verbeterende, doch snellen Berisper.

*M*Erckt hoe *Momus* ons komt leeren,
Om dat hy hem met de kleeren
Van *Apollo* nu belaat,
En *Mercuri* hielen pennen,
Hy meynt dat w'hem niet en kennen,
Maar syn tong' hem al verraat.

A.F. Levende sterf ick.

Uoor-reden over de navolgende geschiedenisse, *Regum 22 Capittel.*

*D*E Koninck ACHAB versocht wesende vanden Koninck IOSOPHAD, die hy op het heerlijckste na syn weerdicheyt ontfangen hadde, heeft door syns herten vermeten hoochmoet (sich gesterckt vindende door den Godtzalige*n* arm IOSOPHADS) voorgenome*n* de dry-jarige vrede te stoore*n* tussche*n* hem en*de* de *Sirieren,* om met de scherpte des sweerts te verkrijgen syn vaderlijcke eygen geboude stadt *Ramat,* ghelegen in *Geliad,* en raet plegende hier over met vier hondert Propheten (die van Gode vervult waren met eenen valsche*n* geest, hoort hun gelucheyt en zegen propheteren, maer *Micha, Iemlaes* soon, een Propheten Scholier, geleert zijnde door Goddelijcke gesichten, weerspreect ende straft de loghen-Propheten, en*de* propheteert den godtloosen Koninck schade, ja zoo hy voort vaert, syn ongeluckige doot: waer over hy wert geslagen, bespot en veracht, ende door bevel des Koninck wederom na den Kercker gesonde*n*, die nochtans na de voor-zegginge *Michee* hem vint buyten gevaer na syn bedachte list inden aenghevanghen strijt, door't verkeert oordeel van syn overwinninge bedrogen: want een *Sirier* teghen 'tverbodt syns Koninck spant synen boge, en schietende treft hy den versteken ACHAB op synen wagen inde lendenen tusschen 'tpantsier en 'thangsel van 'tgeweer, zoo dat hy't metten ondergang der Sonnen door te veel verlies syns bloedts, by *Samarien* heeft moeten metter doot bequelen: 'twelck alle Waerheyt-beminders door sprekende Beelde*n* op't Tooneel vertoont wert, dewijl de Historie (na *Cieroos* schrijven) is een getuyge der tijden, het licht der Waerheyt, 'tleven der gheheugenisse, en*de* Leermeestersse des levens, een Bode der oudtheyt.

Gheeft ghehoor, ende luystert toe.

Eer-dicht.

HOe's Duyvels list de mensch, tot 'tquaet, kan over-reden,
Als GODT vertoornt, op hem syn straf rechveerdich went,
(Om dat hy synen raedt wel stout'lijck derf vertreden)
[+]In quaed' leer over-gheeft, krachtighe dwalingh zent.

[+]*Ezec. 20 24, 25.*
2. Tessa. 2: 11.

Hier van heeft niet alleen de Opperste Hemel-KONING,
Die zit, ghezeten heeft, end' zitten zal aen't stier,
Tot waerschouwingh, syn volck ghegheven een vertooning
In ACHABS Godt-loosheyt, en IOS'FATS quaed' manier:

Maer desen trouwen Heldt, Israëls wak'ren Hoeder
In dees verdorven Eeuw', laes! schier van hem vervreemt,
Wect synen Wachter op, om ons te maken Vroeder,
Door dees syn TREVR-BASVYN, die't Aerdtrijck over-stemt.

Waer in hy zoo verbeeldt 'sZiels-moorders stout beginnen,
Die valsche Leer in-voert, end' 'tRecht treedt met den voet,
Verdruct, bespot, ja slaet die *de VVaerheyt beminnen;*
Dat elck (aenziend' ons Landt. Ach!) droevich treuren moet.

Spieghelt v dan in tijdts, ghy vrije Nederlanders:
[+]Helpt den Godt-loosen niet, noch die met Gode kijft:
Vertrout niet die vreed', vreed' zegghen, maer meynen't anders,
Voor al, dat gh'in de zuyv're Leer *Volstandich blijft.*

[+]*2. Chron. 39: 2.*

Tis verloren ghewasschen.

D. MOOR.

Sonnet.

DE Maelders kloecke handt doen onbeweecht vertoonen,
SAVLS grousame moort aen eyghen lijf en ziel:
Doen hy voor 'tmachtich Heyr der *Philistijnen* viel,
Als doen quam 'tquade, om het quade, quaet te loonen.
Maer KONING doet noch bet door sprekende Persoonen.
Wt beelden ACHABS val, die GODTS ghebodt weerhiel,
Maer raect' eer d'avont komt gheswint tot onder 'twiel,
In plaetse van een roem, en GELIATS groote kroonen.
Hy neycht syn ooren na een valsch Propheet, en hoort
De loghen liever, dan GODTS eyghen ware Woort:
Om dat het niet en wil, gh'lijck hy wel zou begheeren.
Een Krijgher spant syn booch, en schiet in alder ijl,
En treft hem by 'tpantsier met een gheveerde pijl,
Hoe voelt dat hy verflaut, hy doet syn Voerman keeren.

Cornelis Veeris.

Personagien tot dit Spel.

Achab	} *Koningh.*
Iosophat.	} *Koningh.*
Benhadat.	} *Koningh.*
Hador.	} *Hooftmans.*
Sophar.	} *Hooftmans.*
Meladon.	} *Raden, Ioden.*
Amon.	} *Raden, Ioden.*
Iohanam.	} *Sieriers.*
Arpharad.	} *Sieriers.*
Adna.	} *Sieriers.*
Naeman.	} *Hooftmans.*
Baesa.	} *Hooftmans.*
Hasael.	} *Hooftmans.*
Amanus.	} *Soldaet.*
Herault Elida.	} *Kamerlingh.*
Verkeert oordeel.	} *2 Sinnen.*
Dwaes voornemen.	} *2 Sinnen.*
Zedekia.	} *Propheten.*
Ripa.	} *Propheten.*
Heman.	} *Propheten.*

Mathania.	} *Propheten.*
Valsche Gheest.	
Micha.	} *Propheet.*
Rust zoeckende oudtheyt.	
Leegh-waghen.	} *Soldaten.*
Quist-goedt.	} *Soldaten.*
Lichtmis.	} *Soldaten.*
Onrust.	} *Soldaten.*
Ian Rap.	} *Tamborijn.*
Voorzichticheyt.	} *2 Vrouwen.*
Gherechticheyt.	} *2 Vrouwen.*
Iesebel.	} *Koningin.*
Fame.	} *'tGerucht.*
Kuythaen.	} *Boer.*
Echo.	} *Weerklanck.*

Achabs Treur-spel.

Eerste deel. Tusschen-sprake.

GHERECHTICHEIT. VOORSICHTICHEYT.

Voorsichticheyt.
*D*Ees snoo verdorven eeuw', dees ijs're stale tijden,
Lief Suster, brenght de hant opt gladde wit Pampier,
In d'eerste gulde eeuw' in vreed' men sich verblijden,
Maer nu (laes!) ist verkeert in 'sWerelts dol ghetier:
Al tgheen ick ra de Mensch moetwillich sy verstooten,
Maer 'tboose leven is ten lesten al bepaelt,
De sond' hoe groot die is, die zoecktmen te vergrooten,
Tot dat Gods rechte straff' dit alles al betaelt.

Gerech.
Histori in dees tijd van den Koning verhaelt,
Die Israel regeert, in vreed' gheruste daghen:
Maer hoochmoet voor den val, zietmen dat heden daelt,
Als hy stont goddeloos op synen eyghen Waghen,
Den *Sirier* heeft ghetrotst, en God syn Heer gheterght,
Die voor syn Dienaer trou den *Micha* hem laet weten,
Dat myn gherechticheyt gheen boosheyt en verberght:
Maer wreeckt alst hem verdriet het krijghel dwaes vermeten.

Voorsich.
Den Koninc *Iosaphat* heeft mynder gantsch vergheten,
Het dwaes voornemen al te lieff'lick hem bekoort,
Syn vleyende tongh heeft Broeder hem gheheten:
Doch spreeckt den vromen mondt, Gy hoort des Heeren Woort,
Vraeght de Propheten doch oft ons oock zal ghelucken,
Oft onsen tocht gheschiedt na Godes wel gheval,
Of wy met machtich Heir de Stadt oock moghen rucken
Wt 'sVijants slavernij, Lieve! vraeghtse doch al.

Gerech.
'tVerkeert oordeel blaest, en vult de sinnenmal
Van 'sKoninex kitt'ich oor: dus wil hy hem niet keeren
Van het voornemen dwaes; maer hy steunt opt ghekal
Van syn Propheten, die hem fijn zoo overheeren
Door eenen valschen Gheest, ghezonden hun van Godt:
Maer den Propheet die dit wil gantschlick teghen-spreken,

Wert van *Knaëna* Soon gheslaghen en bespot:
Want loghen die wil haer doch aen de waerheyt wreken.

Voorsich.
Voorsichtich is den Man, en by een Huys gheleken
Tgheen' dat ghebouwet staet storm-wint vrij op een Rots,
En die door dwase liefd' hem in gheen moeyt wil steken:
Maer leeft in Godes-vrucht, verr' van godloosen trots.
En treckt niet henen, zeght een *Esa-ie* Soone,
(Onder 'tgoddeloos Volck, die spreken vriendelijck
Met haren Naesten, en zijn tboos te doen ghewoone)
Zoo Judaes Koninck doet, na *Achab,* die ghelijck

Gerech.
Een listich en boos Vat, de Koninc deuchden-rijck
(Onnosel in het quaedt) in syn Ghewaedt doet kleden,
Als hy ziet 'sVijandts macht na syn Heir vinnichlijck,
Op syn Persoon verwoedt, in wapen stael aen-treden;
Dus (laes!) de vrome quam bedroghen inden noot,
Als hy hem sach omringht van Siriers blancke sweerde,
En schreyt tot Godt, die hem in desen angst zoo groot
Ghenad'lick hellelpt, want syn vroomheyt hem noch deerde.

Voorsich.
Amanus grijpt den Boogh, en schiet met snelder veerde
In Israels groote hoop, en treft den *Achab* just,
Die tot syn Koetsier spreeckt, Wendt u ghetoomde Peerde,
En voert my wt het Heir, zoo wert niemandt ontrust,
Ick ben dood'lick ghewondt, doch 'kwilt voor het Volck helen,
Tot dat ick d'wtkomst sie van dees te vremden strijt
En 'sKonincx moedich hert zal't heden doch bequelen:
Want, ach! ick voel, ick voel, den adem werd' ick quijt.

Gerech.
Ick straff' hem na verdienst, in synen rechten tijt,
Ick weegh hem inde Schael, hy wert te licht bevonden,
De doot die ruckt hem wech: maer siet den Waghen rijt
Ter plaets daer *Nabots* bloedt gheleckt werdt vande Honden,
En tot merck'licke straff, sy 'sKonincx swerte bloedt
Noch lecken, als men ghingh den Waghen van't bloedt wasschen:
Dus ghy Princen leert God vreesen met ootmoedt,
Of syn machtighe handt zal u int eynd' verrasschen.

Den Willekom *Iosaphats* in Uertooninghe.
De eerste Handelinghe. De eerste VVtkomste.

Koningh Achab, Meladon, Hado, Saphar, Armon, Verkeert Oordeel.

Achab.

*G*Hy Mannen Israels, ghy Vorsten wijdt berucht,
Ghy Princen *Achabs,* die des Hemels blauwe lucht
Zoo dick verduystert hebt, met u gheveerde Pijlen,
Ghy die int bruyne stael zoo men'ghe stoute mijlen
Met haest, tot 'sVijants schric, zo moedich deed in-tocht,
Tot u eer, en myn lof, dies u vroomheyt verzocht
Den Hemel hooch bewaert, daer't gheen Nijdt en kan slechten:
Een groote *Benhadad* vermat veel wt te rechten
Teghen strijdtbare Volck in Israel ontsien;
Maer (laes!) hy viel te kort, met schand' zoo moest hy vlien,
Den Trotser die myn Heir, en Godes Volck zoo terghde,
Dien op gheblasen Sot, onder myn vleughlen berghde
Syn toeghewonden hooft, van gulde Croon berooft:
Ziet desen grootsen Prins, door eersucht zoo verdooft,
Ootmoedich knielt voor my, en bidt maer voor het leven,
Daer myn mewaerdich hert hem zoo noch heeft verheven,
Dat ick als Broeder hem deed' zitten aen myn zy,
In myn zelfs eyghen Koets: daer voor zoo heeft hy my
Als Ondersaet belooft, dat Rijcx beheerde Steden
Myn werden weer vereert, door dees myn goedicheden:
Maer neen, tblijckt al te veel de ontrou voor en naer.
Dus ghy myn Krijghs-raedt hoort een reden wijs en waer,
V Prins d'Histori neemt en u ghedenck tot Tuyghen,
Dat *Ramat* onse Stadt zoo langh heeft moeten buyghen,
En noch onder den Staf van *Sirien* wert ghedruckt,
Dewijl daer niemant is die't wt haer handen ruckt:
Den Krijgh myns Vaders was met hun nau eerst beghonnen,
Of *Adats* Vader heeft hem die flucx afghewonnen.
O wel gheleghen tijt! dat ick tot Rechter kom,
Den sluymerighen dach, van drie Jaer, is al om,
Den wraeck-dach die verschijnt, om het onrecht te wreken:
Met Judas wijse Vorst denck ick hier van te spreken,
Ken twijffel niet dat hy syn hulpe my af slaet
Tot vord'ringh van den Krijgh: u wijsheyt gheeft my raet,
Zal mynen Scepter niet in *Giliad* kunnen reycken?
Wert dees ghepeerlde Kroon, tot Overwinners teycken,
In *Sirien* niet ghevrucht, tot wel verdiende schuldt?
Wy hebben langh ghenoech ja al te langh gheduldt
Dees groote smaetheyt snoo, en bloode kleynicheden
Van onsen Vijandt, die nu fijntjens zit in vreden,
En vult syn Schat-Kist vast door't bruycken van ons goedt.
Neen, zeker, neen: Ick sweer, ick sweer, ick zal myn bloedt
Zelfs storten voor de Wal, oft ick zal haer noch hechten
Aen myn schoon bloeyend' Rijck, en een Kroon zalmen vlechten

Van Venckel-blaeu, die eerst om zeghe hem verstout
Te klimmen op haer Wal, en 'kwil datmen hem hout
Voor Hooftman van het Heir, tot eeuwich lof ten loone.
Meladon, Hado, Sophar, Beschermers van de Kroone,
Beantwoordt uwen Prins, *Amon* gheeft wijs bescheyt.

Meladon.
O hoogh-gheboren Vorst, u hooghe Majesteyt.
Volbrengh syns herten lust, int wreken van syn schade.

Hado.
Wy zijn u Knechten Heer, en tgheen dat u Ghenade
Van ons te zaem begheert, wert willich dra volbrocht,
Den Krijgh van herten wert van u Dienaers ghezocht,
Dees luye slappicheyt streckt ons tot schand' en blame.

Sophar.
Wy trecken moedich op, in God en 'sKonincx name,
Omscheuren van het Jock der Siriers dese Stadt.

Amon.
De Koninck heeft ghenoech, ja groote reen ghehadt
Om syn groot-moed'ghe borst met hart stael te bekleede,
En om 'twraeckghierich swaert te trecken wt de scheede:
Dus, *ô* ontsiende Prins, u Knechten gheven raedt,
Dat na u wijs verstant den Krijgh wert metter daedt
Opt spoedichste begost, en *Ramath* zij beleghen.

Meladon.
Men dient tot 'sKonincx raedt dit oock wel t'overweghen,
Of wy zijn sterck ghenoech teghen *Adats* ghewelt,
Van *Dan* tot *Barsaba* werd' Israel eerst ghetelt,
Zoo willen wy met kracht ons teghen Siriers rusten.

Verkeert Oordeel.
Ghy siet myn Heeren, dat de Koninck is met lusten
Bevanghen tot den Krijgh, dus maeckt hem thert niet swaer,
En *Ramath* wert doch syn, oft hy zal zelfs voor haer
Off'ren syn dierbaer Ziel, zoo syn tongh heeft ghesworen:
V trotse Majesteyt, en Hoocheyt hooch-gheboren
Wert veel ghelucx ghewenscht, zoo ghy den strijdt beghint.

Achab.
'tVoorsichtich wijs beleydt alleen de kracht verwint,
En macht van Volck oft raedt en zal my niet ontbreken,
Oft 'tscherp-snijdend' swaerdt zal ick in schee niet steken
'tEn druypt van't roode bloedt van snoo Siriers ontzielt;
Hun Gode-bode dan, die vleughel-snel ghehielt
Is, zoo sy droomen, mach haer dese boodtschap draghen,
Dat Israels Koningh wreeckt, of hy blijft zelfs verslaghen,
Aen Siriers *Adat,* die ondanckbaer hem onthout
Syn eyghen *Ramath,* by syn Vaders tijt ghebout,
Daer over hy u doet als Vijandt krijgh aen-zegghen:
'tLandt salicht een Vorst int ghemeyn nut t'overlegghen.

Gaet in.

De eerste Handelinghe. 2. VVtkomste.

Sinnen, VERKEERT OORDEEL, DWAES VOORNEMEN.

Verkeert.
*S*Ignoor // komt hier voor // tis wis men doet u rapen mal:
Want ghy Gast // doet vast // dat de Fortuyn hier keeren // moet:

Dwaes vo.
Wel Heer // ist onweer // dat uwen Haen krayen zal?

Verkeert.
Signoor // komt hier voor // tis wis men doet u rapen mal.

Dwaes vo.
V begeert voordeel // *Verkeert oordeel ,,* zalm*en* noch beschreye*n* al:
Want u raet // is quaet // hoewel men die eeren doet.

Verkeert.
Signoor // komt hier voor // tis wis men doet u rapen mal:
Want ghy Gast // doet vast // dat de Fortuyn hier keeren moet,
V dwaes voornemen prijsen al de Heeren goet,
En na myn oordeel ist al voor de windt fijn.

Dwaes vo.
Zeker Nepos, de Koning moet wel een Kindt zijn,
Of hy moet verblindt zijn // dat hy de lieve vrede
Van yeder zoo bemint, door hoochmoedichede
Verstoort, om *Ramath* aen't Rijck te hechten // wis.

Verkeert.
Ick stuer wt, maer 'kblijf thuys alsser te vechten // is,
Ghy stoockt vast tvyer, en ick zal't blasen Man:
Want al tquaet, verstaet, daer wy oyt lasen van,
Ja dat 'tHeerschap dus is door u wtgherecht.

Dwaes vo.
Ey Eelen-baes, ick bid dat ghy my eens zecht,
Door wien wiert onlangs ter doodt verwesen
Den rechtverdighen *Naboth,* die zonder eenich vreesen
(Na Boeven tuygh) God en den Koningh had ghevloeckt.

Verkeert.
Ho Broer, ghy zultet vinden, zoo ghy't aen my zoeckt:
Door wien was't dat God de Timmerlieden stoorde
Van Babel? Ja wie was't die int beghin bekoorde
De eerste Mensche eerst om God ghelijck te zijn,
Dan ghy? die door u voornemen bracht in pijn
Hem, en syn Kind'ren, ja al't Menschelick gheslachte:
En noch door u, dien godloosen *Pharao* trachte
De Kindertjens der Hebreen met smerten ghebaert,
Knechtjens zijnde, te werden versteken noch ghespaert;
Maer bloedtghierich van aert, zoumense al ontlijven:
Door u docht dien Sot verzekert te blijven

Van syn waggh'lende Troon, door't dempen der Hebreen.

Dwaes vo.
Wel ben ick de beste niet?

Verkeert.
Ja recht Maggher, daer ghy zijt alleen:
Want elck ghemeen, u lieve deucht haten doet.

Dwaes vo.
My dunckt, Vlag-voerder, dat ick oock wat praten moet:
Door wie deed' *David* gantsch Israel tellen

Van lout'ren hoochmoedt, dan door u quellen?
Om dat (na u oordeel) syn macht op Menschen stondt:
Rehabeam heeft door u raedt ghegheven, inden mondt
Van een sinneloos Hooft, al 'tIsrael verloren:
Want 'trecht oordeel des ouden Raedts, die te voren
Syns Vaders Raedt was, heeftmen gantsch niet ghevraeght.
Wierdt ten tijden *Noahs* de Werelt niet gheplaeght,
Door dien sy oordeelden den Prediker te rasen?
Maer drinckende en schinckende als godloose dwasen,
Herdden sy't, tot dat de Zuntvloedt hun wech-nam.

Verkeert.
Hooch ghenoech Speelnoot, my dunckt ghy wort gram;
Wy moghen (tis schand') voor tVolck zoo niet kijven.

Dwaes vo.
Daer men my zou willen, moestmen u eerst verdrijven:
Wy zijn recht Peres, en moeten doch by een // weet;
Maer dits u schult, dat ghy my dicwijls op den teen // treet,
Waer door my 'tbloedt heet wert, om te verwijten Gast.

Verkeert.
Wy moghen ons tongh niet, maer schoenen verslijten vast,
Om Koninghen en Princen tot hunder schaden,
Met neerstich na-loopen tot alle quaedt te raden,
En prijsen hun 'tverderf aen, voor 'theylsame goedt;
Wy raden tot Krijgh: Gaet stort u Vijandts bloedt,
Weersprekende de Wet van hun te beminnen.

Dwaes vo.
Die dat deed' was dubbelt gheck, verr' buyten sinnen,
Ick swijgh syns Vijandts Esel te helpen noch.

Verkeert.
'tBloedt *Naboths* wilde niemandt stelpen doch,
De honden hebben't noch tot oordeel opghelickt.

Dwaes vo.
Door *Elij* woordt ist van God alzoo beschickt,
En zoo syn straffe mickt, zullen te dier steden
De Honden *Achabs* bloedt tot rechtvaerdicheden
Noch lecken, daer't syn de aerde besproeyt heeft:
Maer zoo langh alsmen noch onghemoeyt leeft,
En eermen sneeft, wat noodt ist te vresen:
Doch 'tspulletjen beghint eerst: Ick zal gaen belesen
De Koningh *Iosaphat,* dat hy met hem treckt wis:
Blijft ghy by *Achab* die ghenoech verweckt is,
Om na u doen hem in alles te vernoeghen.

Verkeert.
Sy zouden sonde doen die ons doot sloeghen,
Zoo aerdich zijn wy te zamen ghepaert.

Dwaes vo.
Ick wensch, dat de beste van ons qualick vaert.

Gaet in.

NOTA.
Hier vverden de ghesichten des Propheets Micha vertoont.

De eerste Handelinghe. 3. VVtkomste.

VALSCHEN GHEEST.

*Z*Oo wijdt den Hemel spant syn held're blau Gordijnen,
Zoo wijdt de schoone Son met gulde stralen blaeckt,
Zoo wijdt de Aerd' int rond' haer Zuyd' en Noord'-pool raeckt,
En daer men tzilv're Licht met Sterren 'snachts siet schijnen,
Zo verre streckt tghebiedt myns Woonings groote Hutten,
Des Werelts Glob' is my te kleyn: ick woel, ick woel,
Dat ick de Wolcken scheur, en vind' my voor Gods Stoel,
Die duysentich mael duyst van syn Gheesten beschutten.
Doch tsy vervloeckte daedt! dat die schoon Morghen-sterre
Ons Prins en Hooftman sich door hooverdy verhief:
Maer waerom had ons God niet als het Schepsel lief?
Dat hy noch heyl belooft: maer wy en hy zoo verre
Moeten versteken zijn, me zoo veel duysent Gheesten,
En sweven om end' om, tot ren bepaelden dach,
Zonder wtkomst of hoop, dat ons yet troosten mach:
Vervloeckt is onsen standt, *ô gh'luckich dien der Beesten.*
Doch tis nu al te laet, 'tbeklagh komt al te spade.
Den Mensch met grim ick haet, om dat hy niet en erft
Dit ongheschapen Huys, zoo hy hier sonden sterft,
En salich wert door't Woort noch wt louter ghenade:
Om dit te hind'ren, siet, verschijn ick voor Gods Troone
Onder al tHemels Heir tot synen dienst bereydt,
Doen heeft ons Rechter en het eeuwich Licht ghezeydt,
Wie wil den *Achab* boos berooven van syn Kroone,
Dat hy voor *Ramath* val in *Giliad* door't strijden:
Want myn gherechticheyt en mach hem niet meer sien
Zoo godloos op den Troon: door wien zal dit gheschien
Dat hy bedroghen wert? Wilt my u list belijden.
D'een docht dit ende dat, een ander oock wat raemde;
Maer tquam niet op de daedt zoo slaechs en wel te pas,
Als mynen besten raedt, hier toe ghevonden ras,
Die al hun raden tzaem, na Godes tuygh beschaemde.
Ick wil (sprack ick) hem wel voor *Ramath* nu doen vallen.
Wel hoe? zeyde God doen. Ick zal (heb ick ghezeydt)
Een valsche Loghen-Gheest (op dat hy werdt verleydt)
Zijn in Propheten mondt, zoo laet hy hem bekallen.
Gaet henen, sprack doe God, dien raedt is goedt bevonden,
En volbrenght mynen wil, ghy zult het listich doen.
Hier me vervloogh ick snel, om neerstich my te spoen
In al myn Kinders mondt, tot straffe van hun sonden:

Gaet in.

De eerste Handelinghe. 4. VVtkomste.

IOSAPHAT, ARPHARAD.

Iosaph.
*T*Reckt op myn Hooftman, gaet op naer Jerusalem,
En licht al tKrijchsvolck op in Judas vaste Steden,

Hy geeft een brief

Gheeft *Adna* desen brief: den tijdt die ick bestem
Is zonder wtstel: zeght, brenght al de Ruyters mede,
Die't hooghe en 'tlaeghe Lant van Idumee om reden
Ziet, als de Philistijn met Krijgh ons Rijck bezocht,
Den woesten *Arabier* is nu gherust in vrede,
En daer en is gheen vrees datmen ons krencken mocht,
Dies ben ick gantsch ghesint te trecken op den tocht
Met *Achab,* en ick zal myn volck by 'tsyne voeghen.

Arpharad.
Maer of syn Majesteyt dit oock eerst eens bedocht,
Dewijl syn bloeyend' Rijck hem rijck'lick kan ghenoeghen,
Wat ist van noode, Heer, eens anders Landt te ploeghen,
Wiens vrucht een vreemde oogst, met zelfs u Lijfs ghevaer:
En of't heel wel gheluckt, dat wy den *Sirier* sloeghen,
Zoo volght ons kleyne danck, doch *Achab* d'eere naer.

Iosaphat.
Volbrenght maer myn bevel, en maeckt u haestich daer,
Het belieft my alzoo, myn wille moet gheschieden.

Arpharad.
Zoo gaet u Dienaer dan, dyn wille die werd' waer,
Ons zij ghehoorsaemheyt, *de Koningh maer 'tghebieden.*

In.

De eerste deel verschooninghe.

Iosaphat.
*W*Elsalich is het Landt, ghezeghent zijn de Lieden
Diens Heere is de God die't al gheschapen heeft:
De Prins gheluckich is, die inde schaduw leeft
Des Alderhoochsten, en gheniet syn heyl'ghe vresen
Tot troost, tot raet, tot lust, in u wort wtghelesen,
Vermaeckt, siet Heer u Knecht, syn droef beangste Ziel.
(Als my den Philistijn onlangs te voete viel,
En bracht voor my tGheschenck, met ootmoedich verzoecken
Van een begheerde Vreed', d'Arabers wt de hoecken
Van haer Vee-rijcke Landt my hebben oock vereert

Met twee-mael zeven-duyst, dat veertien-hondert meert,
Rammen en Bocken beyd') doen is myn hert stoutmoedich
Gheworden, om u eer, met ijver in liefd' gloedich,
Bekent te maken: dus op Judas hoogh
Nam ick de Haghen wech, die myn Vader ghedoogh
Door vreese van het Volck, om gheen ongunst te halen.

Doch neen, u gunst alleen wilt laten op my dalen,
Bewaerder van myn Kroon, met u Godlick ghesicht:
V liefde ick bemin, als't eeuwich-schijnend' Licht:
Ick sie, ick voel, ghy wilt myn Hoorn noch verhooghen,
Ghy laet myn herten-vreucht en lust sien mynder ooghen:
Ick heersch in vré myn Rijck, ick werd' van elck bemindt.
Ist *Iosaphat,* om dat u Vijandt werdt een Kindt?
Dat hy de luye rust verzoeckt aen u met smeken?
Of schroomt hy uwen erm? O neen, wilt zoo niet spreken.
Hy heeft int suyvich zant van Peerden-voeten sin,
Hem lust Basuyns gheblaes, voor u liefde en min,
Hy groeyt int blick'ren van syn scherp-gheslepen Swaerden,
Als syn verwoede borst door't roepen op der Aerden
De snelle Hinden schrickt, en 'sHemels kleed'ren scheurt.
Wel hoe: waerom ist dan dat my dit goedt ghebeurt?
Ben ick de Wijsheyt zelfs, of haren liefsten Soone?
Of eert my yder meer om myn Rijck, Staf en Kroone,
Dan men *Salomon* eert, wiens Spreucken elck een acht?
Of vreestmen my zoo zeer, dat nyemant my veracht,
Alsmen een *Sa-ul* vreest, die *David* niet dorst krencken?
O neen, *Assa* Soon, neen, die moety maer ghedencken,
Dat God tot *Samuel* spreeckt, ons wel een gulde leer,
Die my hier eeren zal, die wil ick oock met eer
Verrijcken en met goet: maer siet die my verachten,
Wert van my oock versmaet, en moet met schand' versmachten.
Dat ick dyn aensicht zoeck, en doe tgheen dy behaeght,
En eer u Israels Godt, hierom zoo wert vertzaecht:
Spreeckt tot my, uwe vrees, de rouwe *Edomiten,*
Die van't Gheberghte *Seir,* en al d'*Amalechiten,*
De Kinderen *Moabs* stout en *Amon* werden bloo,
Den *Philistijn* my vleyt, den *Moorman* siet die zoo
Myn Vader heeft gheterght int wijdt dal *Separa,*
Tot strijden wreedt ghesint, by't boom-rijck *Maresa,*
Die komt als d'*Arabier,* met syn Gheschencken aen,
En zoeckt myn goede gunst: hoe kan ick dit verstaen?
Nochtans zeer wel kan ick: Hoort, *Mose* gaet my leeren
Int vijfde Boeck der Wet, Zoo wie het Woordt des Heeren
Nakomen wil, en doen tgheen hy heylich beveelt,
Die zal ghezeghent zijn, en de Vrucht die hy teelt,
V Os, u Vee is ghezeghent inde Stede,
V Schapen en u Korst, u wt en in-ghanck mede,
V Vijandt zal de Heer (zit stil) voor u verslaen,
Oft sy verheffen hun, sy moghen niet bestaen;
Door een wegh trecken sy, maer zullen angstich vlieden

Door zeven weghen haest, en werden bloode lieden;
Dat alle 'tVollick zal sien dat ghy wert ghenoemt
Na Godt des Heeren Naem, en al die hoogh beroemt
Hier snorcken op haer macht en hun verheven Troone,
Legghen hun Kroone neer, en moeten eer betoone,
En vreesen hun voor dien. *O ware prophecy!*
Die ick zoo merck'lick sie vervullen noch aen my:
Om dat ick u zoeck, Heer, gady u tot my wenden,
Ick vord're uwen dienst, *Ba-alims* wil ick schenden.
Ben-ha-il, O-bad-ja, en een *Zacharia,*
Natha-neel, Micha-ja, die leeren in Juda
Als myn Vorsten ghetrou, o Godt u heyligh' Wetten,
En tot Leviten heb ick hun ten dienst gaen zetten
Sema-ja, Nethan-ja, Sebad-ja, Asahel,
En noch *Semira-moth, Ionathan* met bevel
Ado-na-i hellept, *Tobia* is verschreven
Met *Tobad, Ona-i* den Priesteren beneven,
Elisama en noch een *Ioram* wijs gheleert,
Die van hun jonghe jeucht af hebben ghestudeert
In u volkomen Wet, een Licht voor onse voeten.
Hier over troost ick my, dat *Israel* zal moeten
Bevinden dat ghy hun om u Eedts wil verschoont,
En dat ghy na u Woordt midden onder ons woont:
Na *Salomons* ghebedt wilt doch u Volck verhooren
In dynen Tempel, Heer, want s'hebben dynen tooren
Ontsteken als een vyer, dat om haer sonden brant.
De Kalveren te *Dan* en *Bethel,* die tot schant
Vw's Naems zijn opgherecht, met Haghen vol Outaren
Van Velt-duyv'len, die daegh'licx gh'offert waren,
Moeten met *Ba-alim* (tot stof waren ghemaelt)
Van u Dienaers zijn, een Priesters loon betaelt
Werdt voor hun slaefsche dienst, int roocken vande Gooden:
V Kind'ren *Moloch* brenght, gaet wilt u vrijlick dooden
Wt liefd' tot *Astaroth:* wy willen van nu voort
Dienen *Abrahams* Godt, die't al schiep door syn Woort,
De Son en 'tHemels Heir ist maecksel synder Handen:
Eert dan het maecksel niet, oft ghy bestaet met schanden,
Als eenen *Ca-im* doet, wiens Offer Godt versmaet.
Ick ga Heer, dan ick ga, u Knecht met vreuchden gaet
Studeren in Wet, door *Mosi* Pen beschreven.

Gaet in.

De eerste Handelinghe. 5. VVtkomste.

ONRVST een Tamborijn, LEECH-WAGHEN, QVIST-GOETIEN, LICHT-MIS.
Hy trommelt tervvijl komen sy vvt.

Onrust.
E Hoort tsa ghy Broeders,
Alle die lustich en rustich is, en hem wil begheven
Tzij de meeste of de minst, tot 'sKonincx dienst, die kom ras voort
Sinte Luyerijns knapen, komt en haelt wapen, nu ghy my hoort
Waeght lijf en goet, den krijgh is zoet, voor de ed'le Borsten
Die meer na tgelt, datmen u telt, dan na bloet dorsten:
Dus al vrij komt, twert u getromt, by *Onrust, Achabs Tamborijn*
Gelt goet bescheyt, dat elc verleyt, zal u dienst doen nemende zijn.

Leech-w.
Pestelorum dats goet, *Tamborijn* lang moet ghy leven.

Quist-go.
Onrust, waer na zal't kosten?

Licht-m.
Dats even goet, wats daer aen bedreven,
Men mach niet beven, int krijghen Man.

Onrust.
Nu moet ick spreken, hoewel ick qualick swijghen kan:
Specejalen volght, den Hopman zal u gheldt tellen:
Terwijl m'u Namen schrijft zoo zal u 'tWijf niet quellen,
Of Vaer of Moer, die u staech aen d'oor preeckt.
Volght Gasten, dats ghangh.

Hy trommelt, gaet in.

Verschooninghe.
Eerste Handelinghe.

LEECH-WAGHEN, QVIST-GOET, LICHT-MIS.

Leech-w.
Wat dunckt u Gast?

Licht-m.
Van die zangh.

Quist-go.
Dat had hy al vast.

Leech-w.

Wat dunckt u Gast?

Licht-m.
Ick haet de dwangh.

Quist-go.
Ick vrees voor de last.

Leech-w.
Wat dunckt u Gast?

Licht-m.
Van die zangh.

Leech-w.
Maer wy hoeven dan zoo niet te zorghen
Avont en morghen m'is altijt bedut.

Quist-go.
Wy moghen wel blijven.

Licht-m.
Ho, ho! met Swaer-hoofden vultmen de put,
Die licht zijn, als ick ben, rakender wel deur;
'kZal niet verdrincken, 'khebber borgh veur,
Ist maer waer tgheen *Agur* ghewaeght.

Quist-go.
Wel, wat zeydt hy doch?

Licht-m.
Een oogh die Vaer bespot, en na Moer niet en vraeght,
Moeten de Raven aende Beken wt-picken,
En de jonghe Arenden zullense verslicken,

Die hun Ouders niet hooren; twelck ick noyt dé.

Quist-go.
Dat Wijs-hooft schrijft mé,
Dat de *Quist-goetjens* verarmen moeten.

Leech-w.
Ick hoor, tis *Salomon,* gans Mugghe-voeten,
Die wetet my oock aerdich te brieven:
De *Leech-waghens* (zeght hy) die worden Dieven,
Om datse te luy te wercken zijn;
En met verscheurde kleeren moetenze met pijn
Bidden in d'Oogst, wants' in de kou niet en ploeghden.

Licht-m.
Tis zoo't wil, niet waerder dat ons bet voeghden
Dan financi zoecken, en laten d'and'ren dan zorghen.
Hier wat krijghen, daer wat placken en borghen
Met beloft van betalen, op datmen betrout.

Quist-go.
En nemen dan dienst als Krijchs-luy stout,
Tis op een tocht, de Nicker mocht ons vinden.

Leech-w.
Ick zal den Deghen zoo lustich op zy binden,
Gheen Wijf of Vrienden en houwen my hier.

Licht-m.
Wy zullen met Letteren beloven op Pampier,
Als wy weer komen elck al te betalen.

Quist-go.
En hebben wy't niet, zoo kan't de Schout niet halen.

Licht-m.
En blijven wy achter, hoe! zoo zijn wy vrij.

Leech-w.
Ick hoor men telt, y, voorts gaen wy
En ontfanghen't ghelt, en dienst met eenen.

Licht-m.
'tWijf zal Duyvel zegghen, en my meenen,
En Moer zal lachchen alst Peerdt dat bijten wil.

Licht-m.
Licht-mis en *Leech-waghen* is garen op den tril.

In.

De eerste Handelinghe. 6. VVtkomste.

Tusschen-sprake.

VOORSICHTICHEYT en GHERECHTICHEYT.

Voorsich
GHelijck de hardt-gheklipte Rotsen
Haer spitse door de Wolcken steeckt,
En ghelijck de blauwe schotsen
Ys int Noorden Schepen breeckt;
Alzoo een *Achab* zeer verhardt,
Door Godts goedtheydt niet vvil dalen,
Noch door dou beweghelick vverdt,
Als hy hoort *Michás* verhalen.

Gerechticheyt.
Ay vrome Vorst, vvat gaet u aen?
Dat ghy vvilt met *Achab* strijden;
Tgheen doch niet en kan bestaen:
Goede moeten quade mijden,

'tKaf moet sich van Kooren zond'ren,
'tGoudt van 'tSchuym, 'treyn van't onreyn:
Dit moet u Mensch niet vervvond'ren,
Godt kent de syne maer alleyn.

Voorsichticheyt.
Godt is alleen 'tvolmaecte Goedt,
Heylich, zuyver is syn vvesen:
De boose in syn sonden vvroet,
Gaet Godt noch syn Naesten vresen.
Achab kan in gheen rust dueren,
Of schoon de straffe op hem mickt,
Willich gaet hy zelfs vol-voeren
Tgheen dat Godt voor hem beschickt.

Gerechticheyt.
Als d'eerste eeuwe Godt vergramde,
Om het quaedt dat hem mishaeght,
Syn toorne heftich, vyerich vlamde,
Als hy't al met de Zundtvloedt plaeght,
De aerde swolgh in 'tergh ghespuys,
Den Hemel schreyt over de sonden:
Als *Loth* oock is gheleydt wt 'thuys,
Het vyer vier Steden heeft verslonden.

Voorsichticheyt.
Dit Godtloos Kindt verblindt, en siet
Niet vvat hem over 'thooft mach hanghen:
Laes! ouden Man en siedy niet,
Den Sirier zal u leven pranghen,
Vreesdy niet syn harde Wapen,
Noch syn scherp ghestaelde Sweert,
Siet, een Pijl kan u betrapen,
Of een Steen u val begheert.

Gerechticheyt.
Gh'looft *Micha* niet, laet u verleyen,
Zedekia vrij gheeft veel moedts,
'tVerkeert oordeel zal u vvel vleyen,
Maer niet als ghy sinckt in u Koets,
Iemlaes Soon preeckt u het quaet,
Ick vveet tkan loghen niet behaghen,
De vvaerheyt is van zulcken staet
Datmen-se niet kan verdraghen.

Voorsichticheyt.
Hier sietmen Godes vvonder-vvercken
Alsmen vvaerheyt niet ghelooft,
Een valsche Gheest zuldy dan mercken,
Die dan 'tdwase Volck verdooft,
Met heyl'ghen schijn van deucht versiert,
Die vinnich vvaerheyts glants kan knaghen:
Maer siet, haer vvimpel eeuwich swiert:
Dus straft Godt met verscheyden plaghen.

Gerechticheyt.
Den met een hongher na het Broot,
Als in *Samaria* is ghebleken,
Den Hemel mé gheen Aerd begoot
Drie jaer en twee-en-twintich vveken.
Nu lieght een valsche Gheest van Gode
Achab en tgantsche Israël:
Maer die hier houdt Godes ghebode,
Zal in rust zijn zeker vvel.

Gaet in.

Fame ofte Gherucht.

Zinght op de vvijse: *Wel salich zijn de Landen.*

I.

WEl salich zijn de Rijcken
Daer rust en vrede bloeyt,
En Vorsten niet beswijcken
In tgheen tot Gods dienst spoeyt;
Den Hemel zal verhooren
De Aerd, die van te vooren
Hadt barens kracht verloren
Door Krijgh, die't al vermoeyt.

II.

Zoo langh u gulde daghen
Doots Seylen sparen doet,
O Prins vvilt Godt behaghen,
Dat u gheen quaedt ontmoet:
Blijft, blijft te huys in vrede,
Der boosen dach komt heden,
Godt treckt tswaerdt wter scheden,
O 'tdorst na 'tSondaers bloet.

III.

Syn Boghe is ghespannen,
Syn Schichten zijn ghevijlt,
Hy treft vvis de Tyrannen,
Syn Koker is ghepijlt:
Loghen zal hem vervvecken,
'tZal uwen roem bevlecken,
Na Iuda laet hem trecken,
Syn vveghen zijn ghemijlt.

IV.

Ghy Koninghen als Goden

V Rijck ghy regeert,
Men eert u strengh gheboden:
Maer eens dit Lesjen leest,
Als Menschen zuldy sterven,
V Kroon en Scepter derven,
Een Sondaers loon verwerven,
En aerdsch in aerd ghy keert.

V.

Ia of u Scepter reycke
Kon trotsich aen de Maen,
En uwen Troon als d'Eycke
Ghewortelt diep bleef staen:
Zoo langh der Sonne stralen
Belichten Bergh en Dalen,
Zoo vvil myn tongh verhalen,
Dat alles moet vergaen.

VI.

Maer een Prins van de Prinssen
Die't alles is in al,
Naer vviens heyl dat vvy vvinssen,
Siet, eeuwich blijven zal:
Syn Rijck, Scepter en Kroone
Gaf hy, ô vrucht syn Soone,
Hy Komt sich Koningh toonen:
O Achab, hoort u val!

De tvveede Handelinghe. 1. VVtkomste.

Achab, Iosaphat, Sedekia, Ripa, Mathanja, Heman, Elida Kamerlingh.

Achab.
*S*Iet Broeder, wt 'tghetal van vier hondert Propheten
Vergadert zijn dees vier, om volghens Godes Wet,
En u hertigh begheer, de rechte antwoort te weten,
Wat ons' verzaemde macht te hind'ren noch belet.
Sedekia, Ripa, Mathanja, Heman, hoort,
Spreeckt en propheteert voor ons wt Godes Name,
Zal ick op-trecken (inden strijdt) met re'en verstoort
Op *Siriers Adat,* die onred'lick zonder schame
Myn Stadt *Ramath* onthoudt: of zal ick't laten staen?

Sedekia.
Gh'luck en heyl de Koningh.

Mathanja.
Treckt op, tzal u wel gaen.

Heman.
Den *Sirier* moet voor *Israels* wapenen beven,
En Godt die zalse in des Konings handen gheven.

Sedekia.
Den Hemel jont u heyl, gaet, keert kloeck en ghesont.

Ripa.
Want siet, ick lief den *Achab,* spreect des Heeren mont.

Heman.
En synen Gheest die heeft tot ons allen ghesproken.

Sedekia.
De eere myns Knechts en zal nyemant kroken,
Spreeckt Godt, en siet, ick wil noch *Achabs* Throon
Eeuwich verhooghen, om dat hy houdt myn gheboon,
En de Heydenen zal hy (die my niet eeren) drucken.

Mathanja.
Ghelijck een aerde Vat zal hyse slaen aen stucken,
En syn macht d'Aerd bedect, als Sprinchanen doen 'tVeldt,

Ripa.
Hun Goden zijn maer steen, en al hun groot gheweldt
Bestaet maer in het vleesch; maer u bestaet in Gode:
Ghezeghent is u Landt, verkoren zijn de Joden:
V daghen zijn ghetelt, dat ghy nerghens en sneeft,
De Heer is *Israels* Godt, die hy verkoren heeft
Tot synen Eyghendom, als een Snoers syner Erven.

Heman.
Israël treckt op, u Vorst zal heyl verwerven,

'tGheluckt u heden wel, 'twert u gheprophetеert.

Iosaphat.
Nu Broeder, het wort van u vriendelick begheert,
Dat dees vertrecken wat, ick heb u yets te vraghen.

Achab.
Vaders gaet wat binnen, na 'sKonings wel behaghen;
Doch niet langh en traeght, of komt my wed'rom hier.

De Propheten gaen binnen.

Iosaphat.
Loghen is veyl ghenoech, maer d'waerheyt is wel dier.
Ick twijffel aen dit Volck, hun reden ick wantrouwe:

Lieve zeght my doch: hebdy noch een behouwen,
'tZij een Propheet, of een diemen oock vraghen kan?

Achab.
Ick hebbe tis wel Ja, waer, noch erghens een Man,

Hy zucht.

Als *Micha,* den *Iemlás Soon,* maer wat kan't my wesen:
Siet, ick ben op hem verstoort, dies moet hy my vresen,
Inde Kerreker, daer hy leyt ghesloten vast.

Iosaphat.
Waerom doch?

Achab.
Hy zeyt my quaet, syn re'en zijn m'een last,
Altijt roert hy den mondt van tgheen dat my mach quellen:
De Koning te *Sirien* (zeght hy) zal my noch vellen
Door't Swaerdt, en schandich moet ick blijven int ghevecht.

Iosaphat.
Lieve en spreeckt zoo niet van Godes trouwe Knecht,
Spreeckt hy door Godes mondt; wie kan syn reden keeren?
Ay, datmen hem eens haelt! laet hem mé propheteeren:

Achab.
'kHoor noode wat hy zeyt.
Elida herwaerts.

Elida.
Wat ghelieft syn Majesteyt?

Achab.
Gaet henen, en haelt my *Micha* des *Iemlás Soone,*
En dat hy datelick verschijnt voor mynen Troone:
Tis (zeght hem) mynen wil, en die moet flocx gheschien.

Elida.
Wel, dit zij alzoo, ghy zult hem nu daetlick sien,
En zo't syn Hoocheyt lust, kan hy hem zelver spreken.

In.

Achab.
Wat mach myn machtich Heir met dees Princen ghebreken,
Te rucken zoo een Stadt wt *Siriers* krijgle handt?
Adat ist niet ghenoech, u rots-begrensde Landt,
Beheyt op steenen grondt, en van *Mediterrane*
Beschuymt aen d'eene zijd? Neen, zoo ick wijs'lick wane,
Ramath niet alleen vernoeght u; maer myn Kroon:
Ondanckb're Vorst, dyn Elpenbeenen Troon
Bezitty maer wt gonst, wt myn eenich medooghen:
Als u ghestropte volck met droeve natte ooghen
My voor u leven badt; schonck ick u alles niet?

Siet, u leven was myn, u Rijck en u Ghebiet:
De zeghen my op-droegh, tgheluck my blijdlick jonden;
Wast al myn eyghen niet? Ja: maer ick heb u ghezonden
Met vreden wederom thuys, en 'knoemde u myn Broer:
Ghedenckty niet den eedt die uwen mondt zelfs swoer,
Dat ghy u als Vassael tot my zoudt eeuwich draghen,
En keeren wederom al tgheen myn eyghen was.

Iosaphat.
Den tijt Broeder, baert wraeck, verloopen is het Glas
Van *Adat* langhe wijl, dus moet syn val nu naken:
Den Sondaer is gherust, en moeyt hem met gheen zaken;
Maer die int gulde Choor syn wijd' Tapijten schuyft,
Die ooght opt godloos doen: en ghelijck den windt verstuyft
Het witte duynich Zandt, alzoock mé syn jaren

Vervlieghen, als Godt spreeckt; tis *Pharao* weervaren,
Wiens Ziel 'troo Meir verswolgh: als hy Godt niet en vreest.

Achab.
Ick dacht onsen Scholier had nu al hier gheweest:
Maer 'tvoeght hem misschien wel, dat wy wat na hem toeven:
Gaen wy na binnen Heer, ick sie men zal behoeven
Te stueren noch een Bood', eer dat hem 'tHeerschap spoet.

PAUSE.

De tvveede Handelinghe. 2. VVtkomste.

Elida en Micha.

Elida
*P*Ropheten redenen zijn, *o Micha*, niet dan goet,
Tis al gheluck en heyl, tgheen sy eendrachtich rasen,
Hoewel't my niet behaeght: maer nu't zoo wesen moet,
Lieve, spreeckt oock alzoo, wilt hem met leughens asen,
Die best de Prince vleyt, werdt lief van elck bemint,
Die na hun mondt wat fluyt, kan aerdich propheteren,
En tschijnt wel dat den tijt het heden zoo versint;
Dus bid ick u myn Vriendt, spreeckt mede in het goede.

Micha.
Zoo waerachtich als Godt leeft, de Heer wil my behoede
Te spreken anders niet dan tgheen hy hebben wil.

Elida
Syn Majesteyt die komt, wijckt, staet een weynich stil,
En zoo haest hy u vraeght, laet hem de antwoort weten.

De tvveede Handelinghe. 3. VVtkomste.

Achab, Micha, de Sinnen, Iosaphat, Ripa, Mathanja, Sedekia, Heman.

Achab.
MIcha ghy Man Godts, 'twert u van my gheheten
Te gheven ons u raedt, wat heden dient ghedaen,
Trecken wy inden strijdt? of laten wy't best staen?

Micha.
Ja, treckt op, vaert gheluckich, *Ramath* zuldy verkrijghen.

Achab.
Ick besweer u *Micha,* wilt de waerheyt niet swijghen,
En zeght my anders niet dan wt des Heeren Naem.

Micha.

Ick sach gantsch *Israël* gheheel verstroyt te zaem
Op *Iudás* Berghen hoogh, siet, als een Kudde Schapen:
Doe sprack de Heer tot my: En hebben dees gheen Hooft,
Oft Herder die hun hoedt? zoo is den val gheschapen:
Yder keert weer na huys.

Achab.

Heb ick't niet wel ghelooft?
Heb ick't niet wel ghezeyt? ghy siet die zelfs myn Heere,

Dat hy my niet goets dan quaet gaet prophetere,
En hierom ist maer recht tgheen ick van hem ghevoel.

Micha.
Ick sach (hoort 'sHeeren Woordt) Godt zitten op syn Stoel,
En al het Hemels Heir ter recht en slincker zijde
Als syn Dienst-boden staen; doen sprack (hoord'ick) de Heer,
Wie wil den *Achab* nu verdwasen, dat hy rijde
t'*Ramath* in *Giliad?* want syn glori en eer
Een *Sirier* rooven moet, t'is zo by my besloten:
De een zeyde doen dit, d'ander zeyden doen dat;
Maer siet, daer quam een Gheest wt d'oude Slangh ghesproten,
En tradt voor Godes Troon, en heeft verlof ghehadt.
Dat hy syn Reden wt voor't oneyndelick wesen,
Ick over-red' hem fijn: laet my maer henen gaen.
Wel waer door (sprack Godt) zoudt ghy hem best belesen?
Door eenen valschen Gheest zal ick't hem doen verstaen,
In syn Propheten mondt, zeydt desen Gheest vol loghen.
Gaet henen (sprack de Heer) en richt dit listich uyt,
Ick ken u slimme aert, hy werd' door u bedroghen,
En vaeck werdt het volbracht. *Nu Koning hoort 'tbeduyt*
Siet, de Heere laet quaet over u ghedooghen,
En hy gheeft dese Gheest in u Propheten mondt.

Dwaes vo.
Dat weet hy te raden Neef.

Verkeert.
De ongheluckighe willen mé wat zegghen.

Dwaes vo.
Tis wis dat hy raest.

Verkeert.
Hy kan wel stout syn woordt belegghen.

Dwaes vo.
Datmen hem brenght na de Kercker haest,
Syn broodt zal niet verkorsten // dan.

Verkeert.
Van de eerste loghen is hy niet gheborsten // Man:
Oft *Eli,* propheet is onwaerachtich;
En hy is een Mensch.

Dwaes vo.
Nu alle Menschen zijn leughenachtich,
En daer is niet een die de waerheyt vertelt.

Sedekia.
Dees Snorcker al te stout, die hem teghen u stelt,
O wijdt-ghevruchte Vorst, is gheenssins te ghelooven.
Zeght Sanppert wel-ghebeckt, is alleen van hier booven
Godts Gheest hier in met u, om dyn schoon aensicht wil?
En in ons is een Gheest (ja watten vreemde gril)
Die niet dan loghen spreeckt? zeker ghy wilt bedrieghen,

Met u verschenen licht; of *Eli* die moest lieghen,
Wiens quae mondt propheteert, dat *Achabs* edel Bloedt
Van de Honden gheleckt noch werdt, tot wraeck verwoedt,
Daer sy leckten het Bloedt van *Naboth,* op syn Acker
By *Iesrael* de Stadt: en nu zeght desen Macker,
Dat myn Heer blijven zal zoo verr' in *Giliad,*

En vallen inden strijdt. Propheet u tongh is radt
Te snateren zoo heen, 'twaer goedt dat ghy't bedochte:
Of u propheci wel met *Eliés* loopen mochte,
Zoo just op eenen wech zonder twist of verscheel.
Zijdy droncken van Broodt? of gheeftmen u te veel
Waters, denck ick, in u Wooningh zonder Glasen?
Dat u versuft Hooft voor ons hier zoo komt rasen,
En voor syn Majesteyt, die *Iudás* Vorst verzelt,
Met al den ed'len Raedt van 'sKonincx groot ghewelt?
Neen: maer dees wijsen Man kan niet dan waerheyt spreken,
Wt een verlichten Gheest, Godt is van ons gheweken,
En spreeckt (zeydt hy) door hem wt een Godlick ghesicht.
Maer wast niet in een droom, dat ghy desen Gheest licht
Op't stroo in voor-nacht zaeght? zoo dat 'tu is vergheten,
En maeckt ons zoo wat wijs; 'khebt zeker lust te weten.
Dan licht kondy het sien, o Heeren wat hy sagh,
Ick gheef hem op de Kop een kinnebacken-slagh,
Met dese (siet) myn handt; en zoo hyse kan maken
Stockich, gantsch lam en dor, zoo zijn klaer al syn zaken,
Gh'lijck *Ieroboam* voer, die Godts straff' snel verzocht,

Hy slaet Micha.

Zoo vaer mé mynen Erm, zoo ghy blijft op den tocht,
Nu als een *Iadon* dan wilt eens u macht mé toonen.

Verkeert.
Zoo, raeckt wat.

Dwaes vo.
Is u handt al dor?

Verkeert.
Hoe blosen de koonen,
Tis niet te verschoonen, dat roos coleur.

Sedekia.
Gaet vrij op ons woort met u voornemen deur,
O ghezeghende Prins, u macht zal Godt vergrooten:
Siet, met dees Hoornen sterck zuldy de *Siriers* stooten,
Als een verwoedde Os, en als een eenich Man.

Ripa.
Syn Majesteyt zij heyl, d'wijl Godt spreeckt, ick en kan:
Myn raedt voor *Achab* verberghen noch verheelen.

Heman.
Zoo spreeckt de Heere, ick hebbe *Siriers* Rijck gaen deelen,
Verstootende *Adat.*

Sedekia.
Israëls Vorst my dient, en *Samaria* is myn Schole.

Mathanja.
Israël woont zeker en vast.

Ripa.
Adat moet dolen,
Staechs schrickende voor't punt van Koning *Achabs* sweert.

Heman.
De Dochter *Israëls* juyght.

Sedek.
Zyons Dochter begheert

Mathanja.
Groot-moghende Monarch u voorhooft te bekroone.

Micha.
V woorden zijn wel goedt, hoort *ô Knaéna* Soone,
Maer valsch is u verstant, ghewickelt in bedroch:
De waerheyt wert verdruckt, bespot, beschempt: maer och!
Dattet u moghelick waer, o Vorst u te bekeeren,
Ghy zoudt het (hoop ick) doen: maer nu zoo spreeckt de Heere,
Tot een *Achab* verhardt, ghelooft den *Micha* niet,

Maer kerckert hem wel vast, en wijst hem int verdriet:
Want dit ondeughend' Vat moet my doch wederstreven.
En ghy *Sedekia,* het zal u noch begheven,
Dat ghy in banghe angst om dese prophecij,
Verschrickt met schande vlucht, om erghens wesen vrij,
Wt 'sKonings wijde Sael in d'een en d'ander Kamer.

Achab.
Dees woorden drucken my, syn reden is een Hamer,
Die met syn hardt gheklop myn Ziele vrij ontroert:

Hy staet op.

Ras, spoedt u van hier, datmen hem haestich voert
By *Amon* den Landtvoocht, hy zal ghevanghen blijven
(Zeght hem) by *Ioas* Soon, daer mach hy vrij wat kijven:
Ick hebs hier al ghenoech; ghebiedt oock wt myn last,
Datmen desen Man in doncker legh wel vast,
En datmen hem het Broot en droefheyts Water gheve,
Tot dat ick weder keer.

Micha.
Zoo waerlick als ick leve,
Keerdy, zoo heeft u Godt door myn mondt niet ghedreyght:
Ghy alle tuyght met my.

Verkeert.
Voort, voort, gaet met ons bly,
My tuyghen vry al u vuyl knorren.

De Sinnen grijpen Micha.

Dwaes vo.
Hy is willich ghenoech, men hoeft hem niet te porren,
'tDoncker Huysjen is hy wel ghewent.

Sy gaen alle; binnen.

Iosaphat.
Al Hemels heylich Volck zijn Godes Troon ontrent,
Met al syn Kinderen lief, ja zelfs d'onreyne Gheesten,
Die wachten opt bevel van hun Schepper en Godt,
T'onrecht ghy van Propheet, u mé-Dienaer bespot,
Ghelijck *Iacobs* Sonen deen aen *Ioseph* haren Broeder:
Diemen dick vvaent voor Sot, is veel tijts vvel veel vroeder.
Als een verachten Man: ons Vader *Noah* preeckt,
(De afvallighe eeuw) dat Godt de sonden wreeckt,
Na hondert twintich jaer; Ach! wie wilde hem hooren?
Dan doen't was al te laet, en alles moest versmooren:
De Jongmans spotten mé, met *Loths* Dochters verlooft,
Op syn helsamen raedt, daer sy t al hooft voor hooft
Vervloeckten, als hun 'tvyer van boven heeft verslonden.

Dwaes vo.

Maer myn Heer, men heeft noyt bevonden
Dat Godt door desen Man propheteert,
Tis maer een Scholier.

Sinnen wt.

Verkeert.
Syn Meester ontloopen ongheleert,
Plomp en grof, maer stout int zegghen:
Hy verstaet gheen propheci.

Dwaes vo.
Wat zou hyse dan wtlegghen,
Als *Domine Sedekia* doet.

Iosaphat.
'tGae my, Broeder, als u, tzij 'twert dan quaedt of goed,
Myn Vollick zij u Volck, myn raedt zal u raedt wesen,

Doet tghene u behaeght.

Achab.
Gaen wy, tis zonder vresen
Dattet ons wel gheluckt, wy hebben Godes Woort,
En een tweevoudich Heir, dat gheen *Sirier* verstoort,
Al quam de gantsche macht *Benhadats* ons verkloecken,
Dan wy zullen hem eer dan hy wel denckt verzoecken.

Gaet in.

De tvveede Handelinghe. 4. VVtkomste.

Sinnen, VERKEERT OORDEEL, DWAES VOORNEMEN.

Verkeert.
*H*Oe kondy lieghen.

Dwaes vo.
En ghy bedrieghen,
Slimmer Guyt en kander niet zijn.

Verkeert.
En listigher Boeve dan ghy Cousijn,
Die gheveynst van schijn, elck weet te loeren.

Dwaes vo.
Ghy kunt uwen bec.

Verkeert.
En ghy uwe*n* mont wel roeren
Dattet de Boeren, wel kunnen mercken.

Dwaes vo.
Wat?

Verkeert.
Dat ghy noyt quaemt te Kercken.
Daermen tgoedt hoort, maer daermen tquaedt drijft.

Dwaes vo.
Zijdy ghestoort dan?

Verkeert.
Neen ick.

Dwaes vo.
Hoe? my dunckt dat ghy kijft:
En Vrienden moghen nimmer niet twisten.

Verkeert.

Ick haet u bedrogh.

Dwaes vo.
En ick verfoey u listen,
Dat ghy u eyghen Heer verraedt.

Verkeert.
En ghy.

Dwaes vo.
't Myn en is niet half zoo quaet:
Want u oordeel zal hy vervloecken,
Als hy voor *Ramath* valt.

Verkeert.
En 'tHeerschap zal u met een Kaers zoecken
(Om dees raedt) daermen de Honden mé licht.

Dwaes vo.
Ghy oordeelt verkeerdelick,
V woorden zijn een schicht,

Verkeert.
En tis al sotheyt tgheen ghy dicht,
De goede beticht, ghy al te schandich.

Dwaes vo.
Maer wie?

Verkeert.
En *Micha,* die hier *blijft volstandich*
In tgheen men *Achab* zoo spellen kan.

Dwaes vo.
Hoe dedy dien Sot ras swellen Man,
Als hy zoo verwaent op syn Troon zat,
En wees den Propheet na tduyster gat,
Om dat hy hem rat, zoo fijn kon deur-halen:
Hoe had hem *Sedekia?*

Verkeert.
Ghy behoefden't immers niet te vertalen:
Want yder woordt dat was een sweert,
Vol laster en loghen.

Dwaes vo.
Dats de wapen daermen mede verweert

Alle quae zaken en valsche leere.

Verkeert.
Hoe waren sy vervult?

Dwaes vo.
Met de valsche Gheest om propheteren,
Sy konden't beweeren, met u oordeel ras.

Verkeert.
Dwaes voornemen, my dunckt dattet goet voordeel was
(Dacht *Achab*) dat wy uwen raedt ghelooven:
En daer by ghingh ick hem noch zoo verdooven,
Dat hy nau en hoorde noch en sach:
Maer boven al datmen nu vreesen mach
Is voor u Heer, dat hy't zal verkerven.

Dwaes vo.
Ho! zorghet niet, hy wil met hem sterven,
tZoet en tzuer hy willich al mé proeven.
En wel, ben ick gheen Raedt oock?

Verkeert.
Zeght met een, ick ben die het quaedt stoock,
En sotter Raedts-man en zalmen niet vinden.

Dwaes vo.
Lust u 'tverwijten weer?

Verkeert.
Neen, ho neen Raetsheer! wy zijn Vrinden,
En Blinden gheen beter Kornuyten siet.

Dwaes vo.
Houdt men raedt, 'twaer schande datmen u buyten stiet,
Want ghy kunt fluyten 'tLiet, van bedriegherijen.

Verkeert.
Zonder gram worden: brocht ghy niet int lijen
Siriers Benhadad, die dwaeslick swoer gram,
Godt dee hem dit en dat, zoo men van de vloer nam
Te *Samaria* als een handt vol aerde:
Waer op hem *Achab* zeer wel verklaerde,
Dat voornemen was zonder reen of bescheyt,
Niet die't Harnas aen-doet, maer die't af-leyt
(Ontboodt hy) en mach alleen maer roemen.

Dwaes vo.
Wild' ick insghelijcx al u parten noemen,
'kHad zeker ruym wel twee daghen werck,
Siet, al de Werelt moet klaghen sterck,
Dat ghyse zoo met u oordeel bedrieght:
En hebdy't hier niet al in slaep ghewieght?
Als ghy beghint, ghy lieght te aerdich:
En *Benhadad* die wast te recht wel waerdich
Dat hy viel voor *Achab* met zulcken schandt:

Ghy raedde tot syn leven.

Verkeert.
Hierom gaf hem Godt in *Achab* syn handt:
Welck quaedt ick zoo zocht te beleyen:
Nu daer en resteert niet, dan het beschreyen
Over syn doodt, alsmen tspel ghespeelt siet.

Dwaes vo.
Ghy en wil werden ghedeelt niet,
Veel duysent jaren moeten wy wandelen,
En rontom by al de Hoocheyt handelen,

Verwijten wy malkanderen yet, tgheschiedt wt jock.

Verkeert.
En wy draghen al Water over eenen Stock.

Gaen in.

De tvveede Handelinghe. 5. VVtkomste.

SOPHAR, HADO.

Sophar.
*N*V *Hado* komt den tijt dat yeder een betrachte
De sterckte van syn erm te toonen inden strijt,
En bravicheyt syns borsts, wiens graghe lust verachte
Gheen *Siriers Adat* kon, of hy schoon knerst van nijt,
Of hy schoon *Israel* dreyght met syn ghestaelde Boogh,
En scherpt syn Pijlen scherp, en slijpt syn wreede Swaerde,
En wapent art syn hert, als hy int grimmich ooch
Syns Vijandts groeyt, en schrijft, *Ick Temmer vande Aerde:*

Hado.
'tBestandt heeft hem verstout te roeme van syn macht,
De goedicheyt ons's Prins versterckt syn snoode lusten,
De lief ghewenschte vreed' heeft hem zoet toeghelacht:
Ick roof tgheen dat ick wil, (dacht hy) en 'kzal my rusten
Met dobbele macht tot Krijgh, en *Israel* bestrijden
In schrick zoo onverwacht, en vellen *Achab* neer.
Neen *Benhadad,* zoo niet, bedaert stelt dit ter zijden,
De Locht is onklaer, siet, daer komt een groot onweer.

Sophar.
Den Blixem *Israels,* en *Iudás* wijse Vorst
Met een ghevlochten Heir wenden tot u hun voeten,
Om wreken tzaemder-handt tgheen een begheerden dorst
V ghiericheyt niet laeft, en met hun zal ontmoeten
V het strijdtbaerste Volck (tot zestich duysent Zielen)
Dat oyt u ooghen sach. O Son ghy loopt te traegh!
Pronckt op een ander tijdt met u beglanste Wielen,
Na 'tlev'ren vanden slagh myn hongher is te graegh.

Hado.
Wat is de luye rust, meer dan een snorckich slapen
Op een ghemack'lick Bed, en droomende fantasij?
En door een geyle lust na schoon' Juffrous te gapen,
En met 'tverguldt Gheweir ghekleedt te gaen in sij:
De leckerheyt van't Hof, de lieffelickheyt van't spel
Verwijft den stouten moedt van d'alderkloeckste Helden,
Wiens roem de vreed' bedeckt in een vergheetsche Hel,
Daer anders tsnel Gherucht hun Naem zal eeuwich melden.

Sophar.

Den wijsen *Salomon* in vrede wiert verleyt
Van al het Wijfs ghesnor, wiens list door liefd' hem smeken
Tot Offer aen hun Goo'n: want weeld' in rust ons vleyt
Tot oorzaeck van het quaedt; aen *David* ist ghebleken,

Die *Ioab* tstuck beveelt, en schendt t'Huys 'sNaesten Vrouwen
Door een verlockte lust van syn onreyn ghesicht,
Daer eenen *Saul* hem zoo gaauw de wacht deed' houwen
In d'Oorloogh, m'inde rust van gheyle min betich.

Hado.
'tCristalen Firmament besweeft werdt vande Lucht,
De Sterren flick'ren staegh, de Sonne loopt syn weghen,
De Maen en rust oock niet, de Zee die maeckt gherucht,
Ja zelfs de sware Aerd' die zietmen dick beweghen,
Godt werckt en zit niet stil, ons is gheen rust bevolen,
Dan onse Sabbaths-dach, alsmen van't woelen staeckt.
En waer in glanst het werck bet als in Krijghers Scholen?
Daer deucht den Krijgh verzelt, en d'eer onsterff'lick maeckt.

Sophar.
De Wapens zijn in Vreed' om d'oogh gheciert met Gout,
Den Hellem staet ten toon ghepluymt met Reyghers Veeren:
Maer inden vromen strijdt 'troo nat het Stael bedout,
En 'tkoude Lemmer kan syn Voerder nau verweeren,
De Rossen briesschen dul; hoe blasen de Basuynen?
Hoe roept 'tverwoede Heir? hoe breeckt de stercke Lans?
Hoe kan de felle Pijl de lichte Locht verbruynen?
Als 'sVijandts rasernij maeckt zoo veel kloecke Mans?

Hado.
Heer *Sophar,* u beleydt zal gheen *Sirier* beschamen;
Al trotst den *Benhadad,* hy werdt met schand' ghevelt.
Ick rae mé om het Volck opt spoedichst te verzamen,
Eer't hem de Faem verkondt, en hy stut ons ghewelt:
De Perel van ons Rijck *Ramath* zal werden vry,
Of tfeylt dees Handen vroom aen haer verlëen krachten,
En *Israels* dapperheyt: siet met eer zullen wy
De vroomst (na 'sKonincx woort) voor Hooftman van tHeir achten.

De tvveede Handelinghe. 7. VVtkomste.

Rust-zoeckende oudtheyt, Arpharad.

Rust-zoec.
*A*Ch, ach! gheswinde grijs, Verslocker van myn jeucht,
Vernielder van myn lust, Beroover van myn sinnen,
Gaet scherpt u Seysen vrij op hun die't al verwinnen.
Ach! Voor-bood' vande Doot, laet my sien dese vreucht:
D'al-zooghende *Natuer,* de Voester van ons leven
En boodt noyt *Mars* de borst, als sy haer Kinders doet:
Hierom (tschijnt) is hy zoo met wreeden haet verwoet,
Dat tgantsch bewoonde Rondt moet voor syn komste beven;
Den Landtman schrickt en beeft, de Maechden schromich vlien,
De Aerd' blijft ongheploeght, men siet'et al vernielen,
'tRijp Kooren wort verbrant, Huys, Hof, ja zoo veel Zielen

(O druck!) werden vernielt, die gheen weer kunnen bien.
Wat heb ick niet ghesien int bloeyen van myn Lenten,
Voor dat de gulde Son haer drie-jaer-loop hervat?
Als Steden tot Steen-hoop, de Dorpen tot een Stat
Omringht met harde Muer, daer eertijdts stonden Tenten.
Nu ghevleughelde Tijdt, dit is aen u myn bee,
Dat dees ghebroken Léen een handt-vol rust beerven,
In desen grijsen dach, ick wil te gragher sterven,
Om dat ick tgantsche Landt noch sie in lieve vree:
De Bou-man mach met lust syn Zaey-landen om-snijden,
En 'tHerdertjen dat speelt opt Pijpjen by het Vee
Belommert in het Gras, de klare Beeckjens mee
Met stroomende ghewoel, beruysschen tspel ter zijden,
Den Wandelaer gherust gaen henen waer hy wil,
De Maechden onbeschroomt en Vrouwen gaen hun weghen,
De Neering groeyt en bloeyt door Godes milde zeghen;
Gheen vrees en jaeght ons dan, tis om en om al stil:
Waer door komt dan den Krijgh dees gulde Vree beroeren?
Beantwoordt vlugghe Tijdt my, die u wel ghelijckt.
Wat vraegh ick oude Man? *Als arremoe verlijckt,*
En als de sonde rijpt, zoo hoortmen Krijghs rumoeren:
Als een den rijcksten Vorst, den wijsen *Salomon*
Door Vrouwen hem vergrijpt, den valschen Goo'n te roken,
Heeft sonde (die elck vleyt) de veyl'ghe rust ghebroken,
Wiens kloeck vernuft zoo wijs men nerghens vinden kon:
'Siet, dit baert al het quaet, d'oorzaeck is dertelheden,
En welicheyt te ruym van Godes rijcke gaef:'
Den Mensch trotst op sich zelfs, hy prijst syn wercken braef,
Hy kent gheen heylich goedt, de duer-ghekochte Vreden.

Verschooningh.

Arpharad.
Wel oude koude Man, wat hebdy al voor reden?
Vermaeckty d'ouderdom niet in dees groene tijt?
Die't al in alles is wil u me heyl ontmoeten.

Rust-zoec.
V insghelijcx myn Heer; waer henen u de voeten?
Wat jaeght u herrewaerts, zoo eensaem op de reys?

Arpharad.
Met korte woorden Vriendt 'kvoldoe op uwen eys:
Met vree om vreed' ktroc wt, om krijgh met krijgh 'kmoet keere*n*:
O onbedochte Prins, de schade zal't u leeren
'tBerou van dees u daet.

Rust-zoec.
Hoe! komter krijgh?

Arpharad.
Vry jae't.
'kEn schroom niet voor tghevecht, maer 'kschroom voor tsnel beklaghen:
Myn boodtschap drijft my voort.

Rust-zoec.
Wat doet myn Heer zoo jaghen?

Arpharad.
Myn last: Vrient vaert wel.

Rust-zoec.
Godts Enghel met u gaet.
Ghelijck den droeven nacht volght na den dagheraet,
Gh'lijck 'tonghestuymich weer volght na de zoete winden;
Zoo is gheen vaste rust bedwonghen in 'sLandts muer,
Ick sie 'tonrustich quaedt int Huys van myn Ghebuer,
De Vrienden zoecken twist, de Broers d'een d'and're haten:
Den Mensch die liefd' ghebreeckt, en kan den krijgh niet laten.

Krijgh is des Landts verderf, d'onrust die't al verslint,
De goudt en eer-dorst (ach!) verraedt Vader en Kindt,
De twist blaest eerst het vyer t'onheyl van Stë en Landen:
O Kind'ren liefdy rust, biedt liefdich trouwe handen:
Ick oude Man gae wech, myn daghen zijn ghetelt,
Hier is gheen rust voor my, dan in *Elisae* Velt:
Ghedenckt my eens hier by, die strijdt voor rust wil kiesen
Zal eyndelick opt lest een Hemels goedt verliesen.

De tvveede Handelinghe. 8. VVtkomste.

Arpharad, Adna, Iohanan Hooftmans.

Arpharad.
*D*Ie d'Hemelen bespant, en al door 'tWoort gaet draghen,
En zit int gulde Choor als syn ghemaeckten Troon,
Beheyl ons *Iudás* Rijck, beheerscht door *Assa* Soon,
Wiens gunst syn Majesteyt bedou in al syn daghen.
V Hooftman zij naer groet dees Brief, die zal ghewaghen
Den last van myn verzoeck, by *Iudás* glans en kroon;
Die doet tgheen m'hem beveelt verdient voor moeyte loon,
En die hem troulick quijt en kanmen niet verklaghen.
Nu *Adna,* wt den Brief ghy hoort des Koninex last,
Wiens woort ghy vord'ren moet, eer ons den tijdt verrast,
'tGantsch Heir wacht na de komst van *Iudás* lichte Peerden.
Ach! dat ick desen Brief ghewillich hier bestel,
Ick haet den *Achab* doch den Vorst in *Israël,*
Die om een sotte lust den strijdt nu wil aenveerden.

Adna.
Heer *Arph'rad* zijt gherust, hoort vlijtich 'sKoninex stem,
Rust u vermoeyde léen int schoon *Ierusalem:*
En ghy *Iohanan* hoort, laet al het Volck bescheyen,
Wiens Son-ghevlamde Vaen men boven thooft siet sweyen,
V tweemael hondert Mans, en t'achtich duysent tal
By driemael hondert duyst van myn Volck komen zal:
Amasi Sichri Soon heeft trotse kloecke Lieden

Ghetelt twee-hondert duyst, die luyst'ren na tghebieden:
Elida mé een Man, by wiens verstaelde arm
Sweeft tweemael hondert duyst, om scheuren Krijghs allarm,
Naest hem is *Iosabad,* met tienmael tien ten weire,
Beneffens t'achtich duyst gherustet tot den Heire,
Kiest tkoeckste Volck daer wt, bezoeckt de vaste Stéen,
En brenghtse al met u, beschreven, ja tot een,
Na dat de Sabbaths-vloedt men viermael twee siet stromen,
Is u bescheyden last met tKrijchsvolck hier te komen.

Iohanan.
Ach! dat den Prins belust waer op den *Philistijn*
Of op den *Arabier* te strijden voor syn Rijcken,
Ay dach! dat waer myn vreucht, dat ic het Heir dé wijcken
Met macht van 'sKonincx macht; maer nu zoo ist my pijn,
Dat hy den *Achab* helpt, die Godt noch Menschen vrucht,
Die zelfs d'onnosle druckt, d'onschuldighe doet sterven,
De Mannen Godes (ach!) voor syn haet moeten swerven:
Daer onse vrome Prins staechs om syn sonden zucht:
Den *Sirier* leydt en luymt, hy spot met syn gheraes,
En ken ik *Adat* niet, zoo ben ick gheck en dwaes,
Hy zoeckt syn voordeel maer in wisse luye vrede.

Adna.
Tis 'sKonincx wijs begheer, *Iohanan* wilt u spoen:
Wy volghen syn woort.

Iohanan.
Z'wie't doet kan niet misdoen:
'kZal op bestemde tijt tbeschreven Volck hier brenghen.

Arpharad.
Den tijdt die nimmer rust kan gheen wtstel ghehenghen.

De *Fame* ofte *Ghervcht* Zinght tusschen de navolghende Vertooninghe dit Liedt,

Op de voyse: *Hebreen speelt 'tHemels lof.*

I.

O Mensch? vvat gaet u aen?
Siet, uwen val zal naken,
Ghy kunt dit niet verstaen,
Na u doodt gady haken.

II.

Verkeert oordeel verblint
V al te duystre ooghen,
Hartneckicheyt vervvint
V hert te valsch gheboogh en.

III.

Knaëna Soon ghelooft,
En laet u vrij verleyen,
Dat loghen u verdooft,
Godt heeft dit al bescheyen.

IV.

Een *Micha* daghlicx lijt,
Hy moet ghevanghen blijven,
De boosen doen hem spijt,
V Woordts leer noemtmen kijven.

V.

O de Werelt die zal
Met d'Hemelen verouwen
Eer dat een Woordt Godts val,
Of hem yets kan berouwen.

VI.

Siet Mensch u sond' die rijpt,
V loon die is verschenen,
De doodt haer seysen slijpt,
V daghen die zijn henen.

VII.

De Sondaer die bekeert,
En zoeckt Godt niet te dooden,
Maer sie syn goedtheyt vveert
En veracht syn gheboden.

VIII.

Rechtveerdich zal syn straff'
Syn Ziele te huys zoecken,
'tGhebeent wil noch int graf
Godts sware handt vervloecken.

IX.

Daer komt Waerheyt en Wegh
Ons Prins, die't al belichtet:
O *Achab* hoort, ick zegh,
Een Heer komt, die u richtet.

Cooren.

VOORSICHTICHEYT, GHERECHTICHEYT.

Voorsich.
Den vvil beheerscht 'tonzuyvere ghemoet,
'tDoet d'onvroe Mensch sich zelfs in ongheluck jaghen,
'tBehaghen syns eer, 'tonkunschap van het goet,
Voet (laes!) 'tverderf, of vvy't te laet beklaghen.

Gherech.
Den wapen-rock, Helm noch verstaelde Schildt,
Noch 'tvermomt Kleedt kan gheen Godloos bevrijden,
D'arrichste list ghebruyckt int hevich strijden,
Verschalckt een Pijl gheschoten vvoest int vvilt.

Voorsich.
Wil *Ionas* gaen en vluchten voor den Heer,
'tMeer hem bestrijdt, de Winden hem bevechten,
Slechten Propheet, de Schipper straft u zeer,
'tWeer staet dul op, een Vis die moet u rechten.

Gherech.
Hebréen trou, vviens zielen Godt bevvaert
In d'Ovens vlam, en vruchten voor gheen branden:
Want siet, 'tgheloof in Godt bevrijt voor schanden;
Maer vvee de gheen, vviens Gheest *'tWoort* boos verklaert.

Voorsich.
Een *Abel* goedt gheloovich offert Gode,
De snoode Broer roockt med' op den Outaer;

Daer hy vergrimt syn Broeder om ghingh doode,
Zoo de afgunst Godes gunst vvierdt ghevvaer.

Gherech.
O sondich vleesch vvat is al u vermoghen,
Als over-hoopt te hoopen sond' op sond',
En quaedt op quaedt, dat alle Menschen vvondt,
Wien doen bestaen in ydelheyt en loghen.

Voorsich.
Wat vvoeldy zoo? ghy zijt verkocht voor Godt
Tot quaedt doen maer: vvat helpt dan al u vresen?
Belesen Man, den *Sirier* u bespot,
Sot, uwen val zal snel voor *Ramath* vvesen.

Gherech.
Die Godt verlaet, verlaet Godt vvederom,
Die t'*Ecron* vraeght, of t'*Endora* eender Vrouwen,
Als *Sa-ul* dé, zal Godes straff' aenschouwen

Over de kop; en vraeght Mensch niet vvaerom.

Voorsich.
Siet, ghy verlaet de vvegh, vvaerheyt en leven,
Gheven vvil hy alleen tgheen ghy begheert,
Weert maer u hert van d'Afgodt, die u even
Bedreven quaedt vergheeft, als hy tgoedt leert.

Gherech.
En siet, u doodt ô Mensch, gaet Godt niet zoecken,
Hy sweert dit zelfs by synen heyl'ghen Naem:
Bekeert u dan, ghy zult leven te zaem,
Zoo niet, Godts Wet zal uwe Ziel vervloecken.

Voorsich.
Meendy dat Godt een Mensch hier zij ghelijck?
Rijck ofte arm verand'ren vvel hun vvoorden,
'tVerstoorde hert breeckt eedt, als zee den dijck,
Strijck, roept Maetroos: maer Godt men noyt en hoorden

Gherech.
Veranderlick zijn int eeuwich besluyt,
Wat hy verkiest, vverdt door den Gheest herboren:
Wel salich Volck, dat van Godt is verkoren,
V heyl bestaet in hem daer't al is uyt.

Voorsich.
Een *Achab* hier volbrenght oock synen raet,
Staet zelfs by hem rechtveerderlick beslooten:
Vergrooten vvilt ô Mensch zoo niet u quaet,
Gaet doet ras boet by al Godts Bondtghenooten.

Gaen binnen.

De tvveede Handelinghe. 9. VVtkomste.

VALSCHE GHEEST.

*G*Helijck *Sephirus* swoelt, en zonder rusten blaest,
En *Phoebi* Waghen vlieght, zoo woelich mede raest
Den grooten *Oceaen,* als Vader aller Meeren,
Ghelijck 'tElements Vyer oock alles kan verteeren,
En woont noch in syn hol de droeve nachtsche Maen,
Die staechs haer Broeder volght: Siet Son, Windt, zee, Vyer taen
Door een verborghen Les, en kunnen gants niet mind'ren;
Alzoo ick insghelijcx vervul al 'sWerelts Kind'ren,
En blijf noch die ick ben, ghekrenckt niet in myn kracht.
Al had Godts rechterhandt voor duysent eeuw' ghewracht
Wel duysent *Mappen* groot, als doen synen Gheest sweefden
Op Aerde woest en rou, die met de *Chaos* leefden,
Verwert met slijmich Vocht, dat *Moses* Water noemt;
Zoo had' een *Heydens Hooft* van myn wijsheyt beroemt,
Veel lichter noch syn Leer wel kunnen staende houden

Van d'eeuwicheyt des Cloots: maer beter schrijft den ouden
Man *Plato,* van de Aerd, die met Zee Werelt maeckt,

En drijft sterck een beghin, dat *Ar'stot'les* verzaeckt,
Wiens Handt met myne Pen dees dwalingh had gheschreven,
Verstaende dit zoo wel, door myn Gheest valsch ghedreven,
Als 'tebben zeven-mael en vloeden op een dach,
By't Eylandt *Negtopont,* voor dat hy daer in lach;
Doen mocht hy tschuymich nat ten vollen swelghen binnen,
Als tkorstel breyn tgheheym int minst niet kon versinnen.
Siet Mensch, zegh ick, siet Mensch, al stondt de Werelt vast
Opt *Centrum* sterck gheheyt, en *Atlas* droegh syn last
Eeuwich, dat *Iovis* Soon niet hoefden te verposen,
En dat het Noorder As ijs-klippich bleef bevrosen
Tneghentich trappen hoogh, in grijs besneeuden tijdt,
Zoo langhh als *Triton* blaest, en als den *Neptun* rijdt
Van 'tbrandich *Indien* Landt int Oosten na het Westen,
En keert haest na het Zuyd, zoo langh waer ick ten besten
Myn Dienaers over al, zoo verr' als *Anjans* Straet
Noch onbekent het Rijck des *Tartars* scheyden gaet.
De Kind'ren *Abrahams* van *Ketura* de Vrouwe
Die kosen 'tOosten-landt, om tot wooningh te houwen:
'tGhedeylde Vaders Erf, *Fortuyn* die spijtich swiert
Haer licht ghespannen Zeyl met den *AEol,* bestiert
Dat eenighe door twist ghescheyden van malkand'ren,
Ontdecken een nieu Landt, daer sy (door my) verand'ren
De in-ghestorte Leer, en na Teyckens Verbondt
Dat aen den *Abram* is en syn Kind'ren ghegront,
Tot afzond'ringh van die de Godt *Israels* niet kennen:
En dan leer ick hun oock, dat sy van jonghs ghewennen
Te dichten Godesdienst elck na syn eyghen sin,
De een aenbidt het Vyer, d'ander eert als Goddin
Of Godt, de schoone Son, met 'sHemels vaste Sterre;
Zoo dat ick op het lest den Mensch zoo wijdt verwerre,
Dat hy't ghemaelde Beeldt des *Satans* bangh aenbidt:
Dan lacht dees valsche Gheest, want dats myn eeenich wit,
Te smeden over-hoop vervloeckte Ketterijen,
En daer 'twaen-wijs vernuft opt liefste mé te vrijen,
Als loghen trout syn Gheest, neem ick het herte in,
En vochtich dan syn mondt, daer'k and're dan mé win.
Siet, kan myn Dienaers tongh een vroom Vorst niet verdooven
Wiens Gheest eenvoudich is; maer door het licht ghelooven
Wert hy bedroghen slecht, en komt schier inden doot,
Door *Achabs* erghe list, Nu 'kgae daer ick wt sproot,
Dats d'oude Kromme Slangh, die u Ouders bekoorden.
*Myn dienst heb ic volbracht:*G'looft my mensch noch myn woorden.

Gaet in.

De tvveede Handelinghe. 10. VVtkomste.

Achab, Iosaphat, Sophar, Hado, Arpharad, Meladon, Sinnen.

Achab.
*Z*Oo langh de bleecke Maeght betreurde dese nacht,
Zoo langh den witten wegh des Hemels sweefde zacht
Onder het swerte kleedt, belicht door't licht gheflicker
Van Sterren, naest de Maen ghestelt door d'Al-beschicker,
Zoo langh *Aurora* toeft, zoo langh als *Phoebus* beyt
Te lichten met syn Tourts, zoo langh een *Achab* leyt
Sluymerich inde zorgh, met d'onbesuyste Lieden
Die mynen rechten erm alleen heeft te ghebieden:
Myn Broeder tis nu dach; ick wil dat elck hem haest
Te maken sich bereedt, zoo vaeck de Trommel raest,
En alsmen tochts-gheschrey blaest met held're Basuynen,
Op dat de Ruyter stracx beschrij syn dertle Ruynen,
En toom den gladden Henxt met Steghel-reep en Sael,
Wiens Meesters zijn ghetelt, duyst en thien-duysent-mael,
'tVoetvolck is ghetelt tot veertich duysent hoofden:
O *Giliad,* om u Bruydt, die u Beheerder roofden,
Verzaem ick dit gheweldt, dit Heir strijdtbaer van kracht,
Daer uwen zachten Prins in rust niet op en acht.
Siet, al is *Achab* oudt, besneeut met grijse haren,
Zoo speelt hem 'tedel hert noch onder woeste Scharen,
'tVermaeckt syn graghe lust, als hy hoort strijdts-gheschrey,
Bet als tghebloemde Heir doet Minnaers inde Mey,
Bet als den Hovelingh met lust vertrotst int danssen,
Ter eeren om syn *Nymph;* zoo int ghekraeck der Lanssen
Verflout myn moedt, maer groeyt: en als 'tbrootdroncken Paert
Verschrickt den blooden Muyl, die van tbriesschen vervaert
Wert: in dit dol gherucht, dan bloeyt myn oude Lenten
In versche nieuwe lust, en in de Leghers Tenten
Smaeckt my de slechte Wijn, mildt lieffelick en zoet,
Daer my int Hof den Wijn naulicx ten halven doet:
Ick queel in luye rust, ghevoert staeghs in myn Koetse,
Zonder tgheharde stael op myn vroom borst te toetse,
Ick blijf in mynen Troon, als een Afgodt bedwellemt,
Tot dat my tgrijse hooft werdt tot den krijgh ghehellemt,
Dan vlieght myn wack're Ziel, verheucht na syn vermaken.

Iosaphat.
Myn Broeder, *Arphrad* die zal onder myn Volck waken,
En houden inden tocht den slincker vleughel staegh,
Als toesicht op het Heir, en u Na bloedt en Maegh
Heer *Sophar* mach voor aen als Hooftman wijs beleyen

Den eersten lichtsten Hoop, en *Hado* zal gheleyen
Ter rechter-hant het Heir, wy zullen zachtjens aen
Volghen met *Meladon,* dit dunckt my best gheraen:
Doch syne Majesteyt mach syn believen spreken.

Achab.
Het dunckt ons mede goet: siet, of *Adat* wou breken
Den minsten lichten Hoop, met het verstaelt Gheschut,
Zoo werdt het rou gheweldt te krachtigher ghestut,
Door dien dat *Hado* met *Arpharad* verlichten
De Voor-tocht ademloos; maer moeten sy noch swichten,
Zoo zal den Hinder-tocht ontzetten metter spoet:
Den trouwen *Isralijt* vergrimt, als hy het bloedt
Siet vlieten van syn Broers, ontleeft van *Siriers* Sweerden.

Sophar.
Onwaerdich zal u Knecht dien swaren last aenveerden,
Doch 'kdanck syn Majesteyt voor die eer my ghedaen,
Ick zal myn trou ghemoedt in dees Staet doen verstaen,
Dattet onmoghelick is danckbarich te verschulden.

Arpharad.
Dees handen zullen oock *Iuda* ter eeren dulden
Niet, dat een Joodsche Stadt van *Adat* blijft beheerst.

Hado.
Myn voeten traghen niet te beclimmen de eerst
Haer hooghe stercke Wal, al zoudt myn leven wesen;
Wat kan een vrome borst de bleecke doodt oock vresen,
Dat eenen gulden Lof den Naem onsterflick maeckt.

Meladon.
Wy hebben oock den tijdt te wijslick wel gheraeckt,
De Lenten zoet beghint, tVolck zal hem niet verhitten,
De Son na *Tauris* rijst, men kan graven en spitten,
En met een versche lust tHeir voeren aen de Stadt,
De eer die elck verlockt, maeckt Krijghers handen radt:
En al is *Ramath* hoogh gheleghen op de spitse
Eens Berghs; int nad'ren zal men met gheveerde flitse
Bereghenen haer hooft, terwijl het stormen rust.

Achab.
Yder een, int ghemeen, volgh dan syn Prins met lust,
Broeder siet, vrij ghebiet, met my al dese Scharen,
Onrust raest, Trompet blaest, weckt op de *Isrelie,*
Op dat 'tHeir, met gheweir, int dedelick vergaren
Monst're dra, nu ic ga, dat ick't persoonlick sie.

Iosaphat.
Dat niemant murmureert in tgheen syn Voocht ghebiet,
Siet, of ick zal het recht syn muyterij doen proeven,
Boeven, zullent zijn, die iemant doen verdriet,
Niet, weerdich Krijghsmans naem, die Huyslieden bedroeven,
Of die beschadicht oock een Man aen lijf of goet,
Moet, na de Krijghs-tucht straf syn leven daer voor derven,
Sterven, zal de gheen die maer syn Broer misdoet:

'tBloet onschuldich ghestort doet Koninck en tVolck swerven.

In.

De tvveede Handelinghe. 11. VVtkomste.

Verschooninghe.

Sinnen, VERKEERT OORDEEL, DWAES VOORNEMEN.

Verkeert.
*V*Aert wel *Achab,* wilt vromelick strijden.

Dwaes vo.
Wel gady niet mé?

Verkeert.
Ick blijf in vré,
'kHou m'uyt het lijden,
Ick lach datmen oyt zulcken Volck teelde.

Dwaes vo.
Dwaes voornemen houdt mé Sté
In *Samaria* verr' buyten schoot.

Verkeert.
Nepos luystert, myn Heerschap blijfter doot,
En u Vorst mocht wel inde kaers vlieghen:
Ick kan hem verleyen.

Dwaes vo.
En myn bedrieghen is nyemant bewunst,
En wy werden ghéeert.

Verkeert.
Hoe? yder zoeckt ons gunst:
Ja 'tis kunst, die wy elck leeren.

Dwaes vo.
Maer ghy zijt gheleert.

Verkeert.
Neen: ghy zult by *Lucifer* verkeeren,
En als de gheleertste de grootste Sant zijn.

Dwaes vo.
Daer en mach gheen ergher Boef int Lant zijn
Als ghy zijt *Verkeert oordeel.*

Verkeert.
Door u *Dwaes voornemen* begheert voordeel
Oudt, jonck, arm en rijck en machtich,
Edel, onedel, sot, wijs: ick ben ghedachtich
Aen u eyghen daet inden Paradijse,
Hoe lustich kon 'tSerpent *Eva* aen-prijsen
De lieffelicke Vrucht, daer sy was alleen,
Door u *Voornemen,* zoo dattet scheen

(O Sot) Godt zouwen sy niet wijcken.

Dwaes vo.
Loths Huysvrouwe die moest mé om-kijcken
Om u *Oordeel,* dies sy int Sout verkeert.
Hemors Sone bekent vrij, onteert
De teere *Dina,* dat haer Broers wreken,
Als een schandich quaedt; want sy door-steken
Sichem, Hemor, en al 'tManbaer gheslacht:
Maer zeght my, hebdy niet ter doot ghebracht
Ahimelech de Priester door *Doëgs* toren,
Die *David* goedt gunde, hebdy ghesworen
Met *Sa-uls* mondt een vreemde doodt.

Dwaes vo.
Ick?

Verkeert.
Ja ghy, en inden Tyrans noodt
Rady hem noch te korten syn leven,

'tSwaerdt moest onder de Meester beven
Op *Gilboa,* daer *Israëls* Schildt viel.

Dwaes vo.
Wel struyckel ick het leven, ghy doet de Ziel
Die na Godts Beeldt gheschapen is dolen:
Door u *Oordeel* verwerdy alle gheleerde Scholen,
Daer men de heylighe Schrift ontschroeft.
O Neef, door u doen de *valsche Gheest* bedroeft
'tGheheele Volck, ja Landen en Steden:
Treckt henen, zeghdy, en gaet in vreden,
Ramath werdt u, en niets zal u scha'en.

Verkeert.
Maer waerom gady hem eerst dit ra'en?
En hy begheert myn hulp; zal ick't hem weygheren?
V schuldt alleen ist, dat hy wil steygheren
Op *Ramaths* hoochte, niet siende syn val.

Dwaes vo.
Ja zoo, zoo, wijtet my liever al,
Terwijle meuchdy u vuyl wat decken:
Adam, Esau, Loths Wijf, de grootste Ghecken
Die'r oyt waren, dwaelden in't verstant
Van u wijsheyt.

Verkeert.
Onse *Iesabel* gaf *Achab* de hant
Als hy sieck lach, en om den Wijn-bergh steende,
Door u *Voornemen* dees Vrouwe meende
Naboth moest voort, niemandt en sach tquaedt,
En door desen raedt, quam *Achab* van't Bedde.

Dwaes vo.
Maer komt hy van desen tocht, ick wedde
Men zal myn raedt wel achten Man.

Verkeert.
Nu gaen wy int Hof verwachten dan
Syn wederkomst, terwijl wy *Iesabel* leeren
Niet *Israëls* Godt maer andere Goden eeren,
Als d'*Amoniters, Pheresiters,* en 'tOssen-block
Van *Memphis,* en 'tDolphijns met *Dagons* Rock;
Want 'tAfgodisch jock, lust haer te draghen.

Dwaes vo.
Dats myn zegghen, ghy doet de Ziel inde Hel jaghen,
Verkeert Oordeel Schrift en Propheci verderft,
Hoe veel hebbender heden uwen Gheest ghéerft,
Die de Machtighe kunnen opt aerdichst vleyen,
'tIs al Godts Woordt, Godts Woordt, en tusschen beyen
Heeft Godt (als *Achab*) hun d'ooghen verblint,
Dat zelfs *Iosaphat* (myn Heer) niet versint
Dat Godt 'sVolcx sonde hier door wil bezoecken.

Verkeert.

Vier-hondert Propheten gheleert in *Moses* Boecken,
Zullen die noch dwalen teghen een Scholier?
'tIs zeldsaem en wonder.

Dwaes vo.
Voor de onse; maer bezonder

Knaëna Soon kan't niet verbrassen.

Verkeert.
Voor datmen 'tSpit gheweynt siet in de Assen,
Dan zal hem verrassen, Godts rechte straff',
Wiens Woordt is waerachtich.

Dwaes vo.
Maer wy zijn sot en leughenachtich;
Al stoocken wy tquaet, wy weten het goet.

Verkeert.
Vamos, laet sien wat *Iesabel* doet.

Gaen binnen.

De derde Handelinghe. 1. VVtkomste.

Iesabel Koningin, Amon Landtvoocht, Sinnen, Ioas, Micha.

Iesabel.
*D*E Nacht, de nare Nacht, die d'*Horizon* bedeckt,
En met syn vleugels swert de schoone Son bestreckt,
Vervult myn wijde Koets, zo vaec myn léen gesloten
Bekuylde 'tzachte Bed, met sware slaep begoten,
Myn sinnen waren al int grondeloos bedellef
Van *Lethes* grauwe Vloet; zoo dat ick van myn zellef
Niet wist, dan va*n* een Droom: o Droom! wat mach't beduyden?
My droomde dat ick sach *Samaria* ten Zuyden,
Het over-rompelt Heir, verslaghen doots verschrickt,
Siet, als een *Iupijns* Handt met Blixem heeft gheblickt,
En donderde vergramt, zoo dat 'tHeir is verstoven,
Ghelijck den lichten Windt: o Hemel! 'ksach van boven
Een Strael, een wreede Strael, die swierde na myn Man
Ghezeten in syn Koets; myn *Báál* riep, 'ken kan
O Vrou, hem niet behoen, de licht-bevlamde Wolcken
Behinderen myn kracht, om u 'tvervolgh te tolcken
Van dees gheschiedenis, tzij blijdschap ofte rou.
Vaeck wierd' ick na ghwaer een al te droeve Vrou,
Int rouwich swert ghekleedt, die my bedroeft ghewaeghde,
'Wat slaepty *Iesabel?* of Godt den *Achab* plaeghde?
Of hy syn boosheyt zocht? zorght niet; want na syn doot
Rust *Israëls* verderf in mynen woesten Schoot.'
O snoode Vrou, sprack ick, wat lasterdy myn Heere,
Die myn Ziel zoo bemint: packt u van hier, ick sweere,
De Goo'n die plaghen my, zoo waerlick als ick leef,
Zoo ick u na u verdienst gheen rechte straf en gheef,
Zoo de *Fatael* Goddin u levens draedt verschoone,
Zoo breeckt myn rechten Erm, en 'tHooft zij zonder Kroone.
Midts my dit woordt ontviel, en ick myn reden brack,
Hoord' ick een groot gherucht, zoo dat 'tGhewulft en Dack
Des Hemels scheurt en kraeckt, de breeede Nachts Gordijnen

Verrollen als een Kleedt, de Mane liet haer schijnen,
De Sterren flickren staeghs van Noord, Zuyd, Oost en West,
Zoo dat ick niet en wist waer blijven op het lest.
Ick sach de grijse Godt in syn te soute baren
Met breyneloose grim hemzelven nau bedaren,
'kLaet staen syn brinstich Jacht, dat teugheloos door't Meir
Met schuym bebraeckte d'Aerd', die zoo beeft datter 'tHeir
Snel vlucht, ghelijc d'*Hebreen* voor d'Hels verswelgen vluchten,
Siet, als de swerte Aerd' verslindt 'tsnoo Rot met zuchten.
Ach Droom my al te wreedt! ach Droom my al te straf!
Myn trillend' Zieles Hut wenscht heur ghedeckt int Graf.
Saturni wreede Ster regeerde *Achabs* Waghen,
Die eyndelick dit Wijf werdt inde Schoot ghedraghen:
Een Arent snel ghewieckt, te groot en sterck gheveirt,
Was't die mynen Man droegh, die hem (o Doot!) niet weirt,
Dan zoo my schem'rich docht, hy roerde noch syn Lippen,
Als my dit swaer ghesicht int droomen ghingh ontslippen,
Myn Koets die schudd' met my, myn Spon die heeft ghekraeckt:
Als (Princen) mynen Gheest van droomen is ontwaeckt.
Ras *Báál* zendt u Bood', dat hy 'tgheheym ontschroeve,
Ick roock op u Altaer; wat zal myn Heir bedroeven?
Als ghy't my niet en doet, 'ken schroom gheen Donder-Godt:
Ick weet dat hy my mint, ghelijck als *Astaroth,*
Ick eer de gulde Son, voor *Dagons* Beeldt ick kerme:
Of plaeght my tSpooc-ghedrocht die m'inde Nacht siet swerme?
Of heb ick Droomen-Godt niet graegh ghenoech gheviert?
Bedaert u wat Princes; een die't noch al bestiert,
En u is onbewust, wil u hier mé onstellen.

Amon.
Droom is gheraes, Me-vrou, zoumen hem daer in quellen,
M'had zeker werck ghenoech; een *Syrach* elck vermant,
Droomen, zeght hy, die zijn gh'lijck Schaduwen aen een Want,
Een Roock, een Bobbel, Windt oft ydel fanthasijen.

Ioas.
Tis een nietighe waen, Princes, ons Heer zal strijen
Met kracht van't dobbel Heir, en winnen Stadt en strijt,
Den Droom stelt wt u sin, en dit vrij zeker zijt,
'tZal alles na Godts Woordt ten besten ons ghelucken.

Verkeert.
Alst quaet komt, Me-vrou, ist tijt ghenoech te drucken,
Neen, by loo neen, 'ten zal alzoo niet gaen.

Dwaes vo.
Denckter niet om, zoo kan't u niet verslaen,
Of haelt u Papen hier, die moghent ons verklaren;
Sy zijn in wichelerij zoo fix en wel ervaren,
Dat uwen *Báál* wijs niet hoogher is gheleert.

Iesabel.
Neen, myn Priesters niet, maer *Micha* die beweert
Dat Godt een quaedt hem schickt, moet ick hier op eens hooren:

Gaet haelt hem my ras hier. O Hemel! wilt u tooren

Sinnen binnen.

Niet storten over my en *Achab* mynen Man,
Zal een verwonnen Prins onrechtich roemen dan
Moeten; om dat het Wiel van't onvast gh'luck hem wende:
Dat liever tscherpe Stael veel duysent Zielen zonde
Na 'tsmoockich *Plutós* Rijck, en dat een *Achab* keert.

Amon.
Neen Me-vrou, gheensins niet, 'kweet dat ons dit niet deert:
Israëls Heir is sterck zestichmael duysent Zielen.
Damasco ziddert vast, en *Adat* wendt syn Hielen
Tot een schandighe vlucht, na ons Propheten woort.

Ioas.
Princes weest niet verbaest, den Droom verstaet nu voort
Niet op ons; want ghewis een *Benhadad* zal treffen
De Pijl van't snel verderf: want wee die hem verheffen
Wilt teghen Godes Volck, en d'wtverkoren *Ioo'n,*
Zoo wie *Iuda* ontloopt, zal *Israëls* Handt doon'n,
Het groen beloovert Woudt, vol harde Eycke-struycken,
Behindert *Siriers* vlucht, om Boogh of Swaerdt te bruycken,
Terwijlen dat ons Heir vermeerdert kracht op kracht.

Iesabel.
V reden is wel waer, maer ick schroom Godes macht,
En myn bedroeft ghewis kan my niet goedts ghetuyghen,
My dunckt dat 'thoochste Goedt my 'tharde hert wil buyghen
Tot kennis van my zelfs, om myn bedreven sond'.
O al-bestierend' Al, die tschoon ghemaeckte Rond
Tzij by u oft Natuer voor d'eerste eeuw bestierde,
Al eer het grootste Licht *Saturni* Vaders cierde,
Al eer de Werelt scheen gheleghen in een Droom,
En d'oude Zee-god graegh verslindt syn eyghen Stroom:
Komt, laet 'tgeheym myns Drooms u Dienaers eenmael weten,
Dewijl ghy hunnen Mondt verwitticht u secreten,
En openbaert u doen hun Ooren t'allen stondt
Daer is *Micha:* Man Godts zeght my wt 'sHeeren Mondt,
Of Godt my oock vergunt, dat myn Heer zal volvoeren
Desen begonnen tocht: Siet, wanneer 'sdaeghs rumoeren
Bedaren inde nacht, en dat tgheraes hem stilt,
Zoo droomde ick een Droom, daer noch myn Gheest van trilt:
Ick sach, zoo my wel docht, al de vier Elementen,
Als Water, Vyer, Aerd, Locht, beweghen 'sHemels Tenten,
Ja dat de hoochste Godt vergramt met Blixem-vyer
Verstroyd' ons machtich Heir, en met een wreedt gheswyer,
Siet, sach ick dat een Strael myn Man *Achab* verbaesde,
Daer vaeck flocx metter ijl 'tonsinnich Volck om raesde,
De Rossen van syn Koets schoor-voetend' staechs van rou,
Weygheren haren Last. O druckich sach een Vrou,
Een Vrou int swert ghekleedt, *Ghy Man Godts maect my vroeder,*

Die d'Aerd' scheen zelfs te zijn in *Ops* der Goden Moeder:
Sy voeght har by myn Bed, en sprack dat my verdroot:
Zorght niet (zeyd' sy) u Man rust in myn wijde Schoot:
Maer mits dat ick myn réen tot 'tsnoodt Wijf ghingh wenden,
Hoord' ick en zulck gherucht, ghekrijsch aen alle enden,
Dat ick niet twijffelick waen, maer zeker vast gheloof,
Dit Wijf was Spokerij, die schielick van my stoof:
En zoo myn flau ghesicht kon eenichsins beooghen,
Quam eenen Arent sterck na *Achabs* Koets ghevloghen,
Die hem greep scherp gheklaut, en droegh hem doots verschrict,
Na dese Tooveres, die zoo groot was ghedickt,
Zoo breedt, zoo hoogh, zoo langh, dat *Neptún* haer beschuymde,
Doe met de Koets, Paert, Man, Droom van myn ooge ruymde:
En ick vind' my ontwaeckt, beroert ontstelt van Gheest,
Als had' ick inde Hel by Zielen-Godt gheweest,
Dul, vloeck ick desen Droom, die my bedroeft doet treuren:
'kWeet niet wie hem verstout myn dunne slaep te steuren?
Maer even-wel ick vrees of my de hoochste Godt
My dit te voren beeldt, of dat ick werd' bespot
Van duyster Gheests ghesweren, die myn rust willen knaghen.

Micha.
Wel hoe, wildy my dit, en niet u Priesters vraghen,
Ghy zijt de Vrouwe doch die Godts Propheten haet.

Iesabel.
Ick vraegh u noch een mael, ick ben ten eynden raet
Of my desen Droom van Godt is toeghezonden?
Tot Voor-bood' onser val, en of het quaet zal wonden
Myn Heer? en dat het Volck komt zoo verslaghen thuys?
Myn Ziel is ongherust, my dunckt ick hoor tghedruys
Van't onbeheerde Volck, om my dit quaedt te booden.

Micha.
Siet, ghy sweert den Propheet *Eliam* wel te dooden,
Daer hy den reghen noch van *Israels* Godt verbadt,
En waerschout uwen Man: maer (ach!) 'tverdorven Vat
En voelt Godts straffe niet, tot dattet is te spade;
Voor Godt is hy verkocht te doen 'tverboden quade;
Maer syn gherechticheyt die volght hem op de Hiel.
Den vromen *Elia* bedroefdy in syn Ziel,
Daer hy als Ballingh moet voor uwen tooren vluchten,
En nu gaet het hem zoo; wat had' ick dan te vruchten,
Die u noyt yet goedts, maer quaedt en heb verkondt?

Verkeert.
Me-vrou zoo't u belieft, laet my synen Mondt
Beantwoorden eens, zoo zuldy wonder hooren.

Iesabel.
'tSpreken wert u vergunt.

Verkeert.
Zeght my of ghy ghezonden en verkoren
Zijt van Godt, in tghene ghy beweert.

Micha.
Ontwijffelick, hoewel een Scholier.

Verkeert.
Slecht en ongheleert,
Ghy doet gheen mirakelen met u propheteren;
Mose Godts trouwe Knecht, die heeft syne leeren
Bevesticht voor *Pharao* met wonderen groot,
Door een *Elias* Ghebedt Godt den Hemel stoot
(Hoort) onlanghs drie Jaren en zes Maenden:
En *Hiroboam* aenden Altaer te *Bethel* staende,
En van *Iadon* ghestraft, krijght een dorre Handt:
Maer ghy komt stoutelick, ontsiende niemandt,
Wel bitter wat zegghen, na u Mondts believen.

Dwaes vo.
Zijdy ghezonden Man?

Verkeert.
Zoo toont ons u Brieven,
En hebdyse verloren, zoo stelt ons Borghe.

Dwaes vo.
Hy wort ghenoech bewaert, zonder zorghe,
Lieve Neve, hy zal niet gaen vermeyen.

Verkeert.
Ghy zeght, dat Godt in syn raedt heeft bescheyen,
Te vellen *Achab,* daer hy zellefs sweert,
Ja by syn heyl'ghen Naem, dat hy niet en begheert
Des Sondaers doodt, maer dat hy mach leven:
Nu, dat is syn Woordt; hoe heeft hy dan ghegheven
Een valsche Gheest bevord'rende syn val?

Micha.
Oordeel zoo *verkeert,* luyster my eens, ick zal
V wederlegghen en Godes eere vergrooten:
Dit zegghen is onvast, 'kzal my daer aen niet stooten,
Oft ghy my veracht, dat ick gheen wonder doe.
De Jonghelinghen, siet, zijn aemachtich noch moe,
Van Gode werden hun Arents Vederen ghegheven
Die op syn Name hoopt: en siet, tzal hem begheven,
Dat ghy dit wonder zult noch met u ooghen sien,
Achab doodt in syn Koets, en *Sedekia* zal vlien
Met herten-leedt beschaemt, de vreese zal hem jaghen
Van d'een in d'ander plaets. Ghy die u Man sien draghen
Hebt van eenen Arent wech, zult hem (dus zijt ghestilt)
Niet weer sien komen thuys; want Godt heeft dit ghewilt.
Wel hoe, wildy (o Dwaes) Godt na 'tvernuft bepalen?
Zoo moet'y met *David* gheen recht oordeel verhalen,
Die *Abisai* straft, als hy den *Semi* dreyght
Om syn Godloosen Mondt: siet, hoe dat hy hem neyght,
Ghy Kinderen *Seruja,* wat wildy my verzoecken,
(Zeght hy) d'Heer heet hem dit, gaet wilt den *David* vloecken,
't'Is myn bestemde wil, dat hy hem zoo veracht.
Isser yet by gheval ghebeurt ofte volbracht?
Dat Godt niet en wil, bestiert, of gaet regeeren?
Zoo komt, en maeckt my wijs, ick Student wil wel leeren,

Niet vleyschelick vernuft, dat altijt Schrift verkeert;

Maer 'tGoddelick verstandt, dat heylichlick beweert,
Dat Godt het goede doet, en gaet de boosheyt haten,
Hy zoeckt des Sondaers boet, en leven; maer verlaten
Wil hy den Sondaer boos, die hem hier eerst verlaet:
Pharao verhardt hy, *Achab* beschickt hy tquaet,
Esau verwerpt hy, *Saul* heeft hy versteken.
Wiens dert'le Mondt (o Mensch) wil teghens syn Godt spreken,
Is daer een ongheluck (spreeckt de Heer) in een Stat
Dat ick niet en doe? Nu zeght, doet de Heer oock wat,
Daer hy tghemeyn verberght vor by syn trou Propheten?
Siet, wanneer de Leeu brult, wie is zoo stout vermeten
Dat hy niet vreest? Nu dan, de Heere Heere spreeckt?
Wie propheteert dan niet, dat hy het quade wreeckt?
Ja wie en dreyght oock niet, als Godt wil straffen tquade?
Of schoon wy Menschen haet met *Eli* op ons lade
Wiens droeve vlucht bezucht syn leven om de doot;
'tZal even u zoo gaen: Godt (niet d'slibb'righe Kloot
Van voeteloos Fortuyn) zal u dit ongh'luck zenden:
Siet, hy zal syrien haet tot u en u Huys wenden,
Dat hy al 'tMan-gheslacht van *Achab* roeyet uyt,
Wie van hem sterft in Stadt, zal wesen Honden buyt,
En wie blijft op het Veldt, zullen de Voghelen eten,
De Honden zullen mé, hoe ghy hier zijt ghezeten,
Verscheuren Vrou dit u Vleesch aen *Iesreels* Muer.

Iesabel.
Godt doe my dit en dat, bekommet u niet zuer,
Dat ghy van my u straff' ontgaen zult om dees woorden.
En wast den *Eli* niet die *Israel* verstoorden?
Wiens harde prophecij my oock zoo bitter straft.

Verkeert.
Me-Vrou 'tis niet te achten.

Dwaes vo.
Stuert hem na tGat dat hy daer wat blaft,
Hy zegh int doncker syn gheheymenis.

Verkeert.
Hy is te erch: al wast goedt, zeker en wis,
V dat te zegghen zal hy hem wachten:
Maer 'kzou hem leeren u Hoocheyt verachten.

Dwaes vo.
Al wast quaedt, hy mocht syn Mondt houwen.

Verkeert.
Want hy u Ghevanghen is.

Dwaes vo.
En ghy syn ghenadighe Vrouwe,
'kZou hem na 'tKot stouwen, dedy myn sin.

Verkeert.
Nu dan Prophete hoort, my dunckt dat ick bevin
In al u woorden niet dan laster, smaedt en schelden;

Ghy zijt stout en te welbespraeckt, dus kanmen zelden
Aen zulcken harden Volck yet winnen, als ghy zijt.

Dwaes vo.
Me-Vrou zoo't u behaeght, my dunckt tis tijt
Dat wy desen Man na syne Wooning brenghen.

De Sinnen gaen met Micha in.

Iesabel.
Voert hem wech: ick weet de Goo'n zullen ghehenghen
Niet zulcken quaedt, die'k dagh'licx zoo vyerich eer
Met myn gheknielde dienst, tot dat myn Man komt weer,
Ick offer *Báál* groot en d'*Amoniters* Goden,
Den *Moloch, Dagon,* noch *Baál-Sebubs* Gheboden
Wt syn Priesteren Mondt te *Ekron* ick mé vraegh,
Of my oock desen Droom, wiens vreemde verstandt my graegh
Maeckt, om weten tgheheym, my goedt of quaedt mach leeren:
Ick smoock al 'tHemels Heir, op dat sy 'tquade weeren.

Gaet in.

De derde Handelinghe. 2. VVtkomste.

Koninck Benhadad, Naéman, Baésa, Hasaél.

Benhadad.
*D*E Goden in hun Choor sien steets des Hemels lust,
Iuppijn bewoont syn Rijck, *Neptún* die ongherust
'tAzure Veldt beheerscht, paert met de Zee-Goddinnen
Int Middel-landsche Meir, ja al de Goo'n versinnen
Niet dan tgheen my behaeght, om dat ick hun Beeld' eer:
O Donder-Godt komt vrij, komt vrij van boven neer,
En telt myn treen; ick zal u Wolck-huys niet bekrijghen:
Myn Kroon vernoecht my gh'noech, dat al de Snorckers swijgen
Wiens diep ghewortelt Rijck een *Plutós* Lucht begrenst,
En wiens ghelauriert Hooft gheen oudt Grijsert verslenst,
Wiens Rijcx-staf oock bestiert de onghetemde Lieden,
Die Menschen Erm mocht van eeuw tot eeuw ghebieden.
Ach lust te onbesnoeyt van't onvermoeyt ghewoel,
Ick heb ghenoech aen't Rijck en myn verheven Stoel;
Damasco is myn Huys, en dit's myn *Siriers* Kroone,
Dat dees Scepter regeert. Komt vrij *Saturni* Soone,
En weeght myn woorden vrij, en al myn wercken somt,
En rechtet tusschen my, waerom een *Achab* komt
Met zulcken grammen Heir, met zoo veel duysent Zielen,
Om myn *Ramath,* ja myn, myn zegh ick, te vernielen;
Myn is de Stadt en 'tLandt van't vruchtbaer *Gilead:*
Laet sien, of *Siriers* Handt niet alleen zal de Stadt
Bewaren voor tgheweldt: maer nu ghy my komt terghen
Versuften oude Vorst, zal ick myn haet verberghen
Op't onbedreven Volck, dat myn Stael niet en kent.
Ick blijf hier in myn rust bedwellemt in myn Tent;
Maer Princen, niettemin zal u myn wijsheyt leeren,
Verzaemt met haest een Heir, want ick wil *Achab* weeren
Dat hy niet nadert: siet, by *Arithmathea* licht
Het onbegraven Heir, zoo my de *Faem* bericht.

Gaet *Naéman,* en wilt als Hooftman 'tVolck verzamen.

Naéman.
Dat de Godt *Israëls* zal nu de Joo'n beschamen
Verzekert my 'tghewis, hy zoeckt onredelick strijdt:
Wat raest een *Onrust* zoo in dese lieve tijdt?
Daer Vredes gulde Son bestraelt de grootse Rijcken.

Hasaél.
Amana en *Pharpar* zal veel eer (sweer ick) wijcken,
Den Ceder en Cypres op *Libano* gheplant
Die vluchten van haer plaets, eer dese myne Hant
Beswijckt in het ghevecht, voor dat de Beenen zijghen.

Baésa.
Siet, *Damascus* omringht van Roos, Amand'len, Vijghen,
Wijngaerd, Granaden zal met de groen Olijf-boom
Ter aerden zijn gheslecht, eer ick ('ksweert) niet betoom
Met 'sKonincx sware macht, al de verharde Joden.

Benhadad.
Myn goedicheyt verschoont 'tomsichtich Volck te dooden,
Laet myn wraeckghierich Swaerdt voor dees tijdt inde Schee,
Verschrickt maer tgroote Heir, ghelijck de dulle Zee
Den Landtman wel verbaest; dat zal myn wil ghenoeghen,
Stort gheen *Israëls* Bloedt, maer wilt u neerstich voeghen,
Dat ghy den *Achab* zoeckt, en hem alleen ontleeft,
'tZij met u Swaerdt of Boogh, of tgheen *Bellona* gheeft,
'tZal myn grootmoedicheyt voldoen, dat hy maer blijve,
En dat 'tverwoedde Volck den hoochsten druck bedrijve
Om hem ontzielde Prins, wiens doen syn doodt verschult:
Den Hemel strijdt voor 'tRijck, tschoon blau int hoochst ghekrult
Beswaddert nu de Sterr' van syn Planeets regeeren,
Tot dat de rechte straf syn dertelheyt verleeren.
Ick *Benhadad* beveel u twee-en-dertich Mans,
Dat ghy myn woordt volbrenght, ick ga off'ren altans
De Krijghs-Godt om u heyl, en 'kzal u komst verbeyen:
Nu Godt gheeft *Siriers* vreucht, maer *Iudea* het schreyen.

Naéman ende Hasaél wt.

Naéman.
Hasaél dit's ons werck, dat yder Man voor Man
Betoon met oude deucht wat nu een *Adat* kan,
Nu lockt de grijse Tijdt met een ghekromde Seyssen
Vergheldingh van ons wraeck, om recht den Oogst te eyssen:
Den Oogst is *Iudás* Buyt, tghemaeyde gh'lijckt het Graen,
Waer mé het vruchtbaer Landt staet al te swaer ghelaen.
Ghelijck thooveerdichst Dier om hoogh pronckt met syn ooghen,
Zoo pronckt den *Achab* oock om trotsen ons vermoghen.

Hasaél.
Ha langh ghewenschten dach, ha langh begheerde üer,
Dat *Sirien* om-grenst is met een stercke Muer,
Dat m'*Adats* Kisten ghingh met rijcke Schatten vullen

Voor't onverwachte quaedt. Nu *Naeman,* siet, wy zullen

De hardtneckighe Joo'n omringhen metter ijl,
Ghelijck *Atropos* snijdt, en gh'lijck den *Siriers* Pijl
Verklickt het hickende Hert, ghejaeght moe vande Winden,
En schuylt bevreest een wijl, zoo zalmen *Achab* vinden.

Naéman.
Opt alder-onversienst hy steunt op syn ghewelt:
Maer (ach! o dwase Man) u zeghe is ghetelt,
Als m'u onsichlick Stael sach voor *Samaria* scheuren
Een grootste *Siriers* Heir als oyt verzaemt te veuren
Was voor u trotse Stadt, wiens Torens Kruynen hoogh
Schijnt terghen snachts de Maen en sdaeghs des Werelts Oogh;
Den Hemel voor die tijt ('kacht) wou doen voor u strijden:
Maer nu die't alles recht, wil *Siriers* recht bevrijden.

Hasaél.
'kSie in het Goden Choor licht beven *Iupijns* Vlam,
Ick sie int hooghst gheswaey den Godt *Sarurnus* gram
Verslinden wreedt syn Kindt, bevreest syn Rijck te derven:
Want dit *Saturnis* Kindt wil d'Hemel zelver erven;
Of b'haeght hem lievers yet, hy peur na *Plutós* Hel,
En zoeckt syn *Ramath* daer, 'trecht Erf van *Israël,*
Hy komt met een ghedruysch van syn ghestaelde Mannen
Den onbreec'licken Boogh op eenen *Cerb'rus* spannen.

Naéman.
Hy zoeckt den *Sirier* nu, de weeld' heeft hem verleyt
De Vrede maeckt hem stout; syn hooghe Majesteyt
Dacht, 'kheersch nu over tVolck, wiens roem gheen *Arabieren*
Of swerte *Moor* en knaeght, die graegh myn preutsheyt vieren,
Die willich off'ren aen de Voeten van myn Troon
Met heete dienstbaerheyt de Peirlen van hun Kroon,
Alleen den *Benhadad* sich leghert in de Rotsen
Van syn verkoren rust, en blijft m'ondanckbaer trotsen.

Hasaél.
Fy schande! als ick denck aen den vervloeckten dach
Datmen den *Isralijt* drie jaer gheleden sach
Vernielen de *Siriers,* en als m'*Adat* sach beven,
Door vreese schier half doot, wanhopich van syn leven:
Maer een versuften Prins, te goedt, te slecht, te slap,
En ken de zeghen niet, hy ken bet koopmanschap
Doen met syn Ondersaet, al zoudt syn Ziel bequelen:
Best houdtmen 'sVijandts Buyt, dan Vrienden yets te stelen.

Naéman.
Zoo langh als *Phoebus* ons verheucht met syne Son,
En dat *Aurora* treedt van hare gulde Spon,
En schuyft de bree Gordijn van 'sHemels blauwe Tenten,
Zoo zal het *Siriers* Bloedt hem d'eer int herte prenten,
Om dat in dees eeuw heerscht een deuchdich Vorst, die wilt
Eer zoeckich heyl, gheen bloedt; maer alleen dat den Schilt
Ghevelt werdt door het Sweert, die *Israel* wil beschutten:
Maer die een ander jaeght, graeft voor sich zelven Putten.

Hasaél.
Kom *Naéman,* gaen wy Heer,
verzamen de *Sirieren,*
En laten na ons wijs 'tbloet-verwich Vaendel swieren,
Terwijl ons Krijghs-Heldt *Mars* rijdt *Ianus* Tempel uyt,
Gheweckt van't luye Bedd' door 'tJoodsch Basuyns gheluyt,
Terwijlen dat *Vulcán* zal *Siriers* Schichten vijlen,
Wy reysen voor de nacht noch meer als neghen mijlen:
De *Faem* heeft vaeck tgherucht met een gheswind gheblaes
Gheboodtschapt onse komst, ick hoort wel aen't gheraes.

Gaet in.

De derde Handelinghe. 3. VVtkomste.

Licht-mis, Quist-goetjen.
Licht-mis zinght, op de vvijs, De Mey die ons de groente gheeft.

I.

DE zoete tijdt die't al verkeert
Verjeught myn jonghe daghen:
Maer tdienen vverdt my wel gheleert,
Of ick krijgh relick slaghen.

II.

Myn Hopman Kuyt-haen) svveert en vloect.
Als hy droncken gaet rollen,
Hoe licht dat hy een oorzaeck zoect,
Soldaten vvacht u bollen.

III.

'tGelt is verspeelt, thooft is beroyt,
d'Hoeren hebben syn Kleeren:
En alsmen maer een pintjen poyt,
'tGelt mach hy niet ontbeeren.

IV.

Hy zeyt, de Heer en geeft geen gelt,
Waer Duyvel zoument halen:
Die dan vvat knort, stracx met ghewelt
Komt ons Provoost Ian Kale:

V.

Die leydt u in een doncker Gat,
Daermen niet licht zal sweeten,
Gh'en zulter oock droncken noch zat

Drincken noch lecker eten.

Quist-go.
Wel *Licht-mis* dat kundy te aerdich zinghen.

Licht-m.
Quist-goetjen wel hoe komdy daer zoo springhen?
Ick wierdt wel verbaest, was ick maer een Kint:
Maer nu zoo wint, in my de stoutheyt:
Go ic ben zulcken Man.

Quist-go.
Ja alsser ee*n* gebraen bont leyt,
En dattet u gheoorloft is om te snijen;
Want zeker daghelicx moety u wel lijen
Met een stuck Kaes en een korst swert Broot,
En tschoonste Water met de Handt wt de Sloot
Gheschept, en noch al smakelick ghedroncken.

Licht-m.
'kHeb thuys zoo dickwils aen stucken ghekloncken
De Romers met Wijn, en vreuchdich ghedanst,
Ghezonghen, ghespronghen, ghespeelt als een Lanst,
Myn ghelt verteert, dat my be-get nu mist.

Quist-go.
En ick heb mé lustich het goetjen verquist:

Zoo langh als ick een stuyver hoorde klincken
Die moest voorts; al, al ghingh ick't verdrincken,
Hoedt, Kleeren, ja kan ick, k'had myn Ziel verbuyst.

Licht-m.
Maer staet, my dunckt datter in u Sack wat ruyst,
Ist ghelt, Specejael, ghy moet my wat leenen.

Quist-go.
O neen, myn goe Maet, tzijn dobbel-steenen,
Daer myn leste gelt me is verspeelt.

Licht-m.
Hoe gaau is hy oock die erghens wat steelt:
Wat Droes, men zou doen ken weet niet wat

ECHO.

Om avantage, men zout al aenvanghen Hanghen.
Hanghen: sa sat, hy sta, wie is dat? Wat.

Quist-go.
By-lo *Licht-mis* daer waerdy wel rat,
Jy zoudt wel al de *Siriers* doen loopen Loopen.
Loopen! Treckt van leer, wy worden bekroopen,
Sien wy niet toe, hy veeght ons de beck Beck.

Licht-m.
'kHoor tis *Echo,* ist al vande gheck,
Fy, datmen haer praet zoo licht ghelooft.

Quist-go.
Daer komend' Heeren, ras haelt binnen 'thooft,
Rept u, of men leert bet op de Wacht te schild'ren.

Licht-m.
Dits 'trechte Tucht-huys voor all' die verwild'ren.

Verschooningh. Derde Handelinghe.
Achab, Iosaphat.

Achab.
*N*V plicht de schult myns ampts elck vlijtich te vermanen,
Dat yder Man betoont wat *Israels* kracht vermach:
Ontluyckt de Wimp'len ras, en swiert de roode Vanen,
En rust u tot den strijdt *Iuda* heden dees dach,
Een *Benhadad* u trotst opt spoedichst met een Heir,
Dobbelt u zenuwen nu, versterckt sterck mé u krachten,
Grijpt nu den Stalen Boogh, slaet handen aen tGheweir,
Staet als een Ceder-boom, en wilt u Vijandt wachten.
O Joden uwen glans moet *Siriers* licht verdooven,
Die eer langh is voor d'hant, zoo ghy maer vroom-lick vecht,
Zoo ghy maer weirbaer strijdt, zoo zal ons Godt van boven
Bekroonen thooft met heyl; want ick ben synen Knecht.

Maer Broeder wat ick denck, myn Heer zal ick ghebien,
Verkleedt u inden strijdt, wilt u rondtom vertoonen
Als Koninck, in myn plaets bestuerende de Lien:
Ick legh myn Purper af, myn Scepter, en myn Kroone,
En klee my in een Kleedt, dat niemant my voor ooghen
Siende, my acht of kent; zoo wert *Micha* bespot,
En ons Vijandt verleydt, die waerdich is bedroghen,

Om dat syn Handt my zoeckt. O opgheblasen Sot!
Ist u noch onbewust, dat een Vorst *Iosua*
Nuns Sone, door tGhebedt den loop der Sonnen stilde
By *Gibeon* de Stadt, de Mane (sprack hy) sta,
Int Dal *Ajalon,* en als hy namaels wilde
Hier vooren 'tJoodsche Volck, de *Iordaen* moest verwicken,
Sy vlucht en maeckte plaets, ghelijck alst roode Meir
Zoo stout oock niet en was, om *Israels* Zool te licken
Van hun bestooven Schoen: wat helpt de stijve Speir
Van *Memphis* Hooft ghekroont, of syn ghehoeckte Flits,
Met tscherp-snijdenden Swaert, en den ghevruchten Boghe?
Het gram verwoedde Meir daelt schielick vande spits
Syns carmosijnen Wandts, en 'twou gheen tocht ghedoghen
Voor syn godloose Koets, zoo dat sy't al begraefden
In heur zandighe Maegh: siet, *Benhadad* zoo zal't
V mé niet gh'lucken, want wee die ons teghen-draefden.

Iosaphat.
Ick doe alleen myn Heer, tgheen u haeght en bevalt,
Siet, het gae my hoe't wil, myn Ziel wil by u sterven:
Gaen wy naer 'tHeir, tis tijt, wy zullen eer verwerven,
Wy volghen Godes Mondt, wiens Woordt dat nimmer feylt;
Dat al tgheharnast Volck in twéen wert ghedeylt,
Ick zal met *Arpharad* den eersten Hoop bestieren,
Volght met de Achter-hoed', ghy-lien zult met u vieren
Beooghen de *Iudeen* dat nyemant bloo en wijckt:

In.

Een wijsen raedt in Krijgh alleen de zeghen strijckt.

Pause.

De derde Handelinghe. 4. VVtkomste.

Naéman, Baésa, Hasaél, Amanus.

Naéman.
*S*Laet *Israel,* nu al ghy weirbaren Handen,
Juyght *Sirien* d'wijl d'Hemel strijdt voor't Rijck.

Hasaél.
Bevrijt uw's Vaders Erf, beschermt u eyghen Landen,
Ghy Princen *Adats* vroom, niemant als snoo en wijck.

Baésa.
Wie roemt van syne macht, dat hy is ons ghelijck?
Wie-telt de veelheyt van ons wijdt-beroemde daden?

Amanus.
Wie straft den Krijgher hier van het bedreven quaden?
En telt syn oude Eeuw zoo wijdt als *Sirier* doet?

Wie toont syn Stam zoo groot gheteelt van edel Bloet?
Als wy? siet, ons Devijs is, *Temmer van der Aerden.*

Naéman.
Ras, blaest de Krijghs-basuyn, blickt met u blancke Swaerden
Zoeckt neerstich den Tyran, die vromen heeft bedroeft.

De derde Handelinghe. 5. VVtkomste.

Achab, Iosaphat, Meladon, Hado, Sophar, Heraut.

Achab verkleedt.

*W*Aer blijft myn Vijandt nu? het schijnt dat hy vertoeft;
Of zijn de Wapens noch by *Venus* Man te smeden?
Zoo komt en kust myn Handt; want zeker 'ksweer dat heden
Den zilvren Beir ghemaelt in u bloet-roode Vaen,
Met schanden zij ghevelt ter plaets dees Voeten staen,
Of dees bekleedde Borst moet *Siriers* Stael beproeven,
En in myn vrome doodt zal d'Aerde sich bedroeven,
Zoo *Israël* u Prins ontleeft verlaet de Ziel.
Wie kent den *Achab* nu? die in het dicht ghekriel
Niet schroomt met heeten moedt te breken 'sVijandts orden,
Wiens trouweloose daedt my tot het strijden porden,
Wiens nieuwe rasernij met een te groot ghedruys
Maeckt d'Hemelen verbaest, ja ziddert Godes Huys.
Den ras te vlugghe Bood' *Mercuri* biedt syn Slanghen,
Om dyn verstaelden Kop te leeren met de ghanghen
Van't sluypich stil ghedrocht: de Krijghs-Godt die ghy eert,
V met syn Wolven-jacht de wreede wreedtheyt leert:
Kom toont u lust dan nu, kom leert ons Gode luyst'ren,
Kom leert ons 'tHemels blau met u Gheschut verduyst'ren,
Vertreedt u *Florás* Schoot, bestuyft u *Peans* Son,
Eer hy syn reysen laet, men zegghen zal wie't won,
Eer uwen *Caron* kan de Zieltjens over-roeyen,
Zal u of *Israels* Bloedt dit wijde Veldt besproeyen.
De Slockster even graegh, die zelfs haer Vrucht verslint,
En d'alder-snoodste Guyt met d'alder-vroomst' bemint,
Bepronckt haer woeste Sael al met Tapisserijen,
En ciert tGhewulfsel vast met doode Schilderijen,
De bleecke Doodt vertoeft u in't ghebladert bruyn,
Of my met al dit Heir. Wat nu? 'kHoor de Basuyn!

Men blaest.

O groote Godt! gheeft heyl, dat *Siriers* u Naem vruchten,
Ick vrees u als een Knecht. Myn Broeder wilt niet duchten,
'kVersteeck my onder tVolck, betracht ons beyden Naem.

Iosaphat.
De Godt myns Vaders zal met vreucht ons eer en faem
Als heden (hoop ick Broer) met vrolickheyt verklaren:
Maer blijft ghy in u Koets, en niet onder de Scharen,
Of ick met *Iuda* viel, zoo blijft noch d'eyghen Vorst:
Broeder doet desen raedt.

Achab.
Noyt ick weer-streven dorst
V raedt, gaet henen, 'kzal u weder-komst verbeyen.

Arpharad.

Tsa Mannen *Iuda,* siet, hier is dyn eer bescheyen,

Hier leydt dyn hoochste roem, of schande, smaet en doot.

Hado.
Die d'Aerde hier verslint in haren wijden Schoot,
Zal d'onsterflicke Faem van eeuw tot eeuwe prijsen.

Sophar.
Ick trots dy Slocker wreedt, komt wilt dyn aert bewijsen,
Ick Stof en Assche wil u wijcken niet een tré.

Meladon.
Of ick myn Heer verzel, zoo moeten d'ooghen mé
Dit groote Licht niet sien, siet yemant my oock vluchten.

Iosaphat.
Nu langh ghenoech ghedraelt, vermeerdert de gheruchten
Van strijdt te ghierich Heir, de Vijandt die komt aen,
Steeckt haestich de Basuyn, ontrolt de purpre Vaen,
De vroomste zal alleen hem d'eer int herte schrijven.

Men blaest ende trommelt.

Hier strijdtmen om 'theftichst: de Siriers doen niet dan zoecken na Achab, de slaghen schuttende: maer Iosaphat siende, drucken hem in een hoeck vant Toneel.

Hasaél.
Houdt op, dat is *Achab.*

Baésa.
Dit Stael zal hem ontlijven:
Bedaert u *Israelijt,* wy willen maer dees Man.

Iosaphat.
Helpt, hellept my o Godt! die alleen helpen kan,
Ick ben onschuldich Heer, wilt my dees uer verschoone.

Naéman.
'tIs *Iosaphat,* staet stil, ick eer de *Iudás* Kroone,
Ick ken de rechte Man aent wesen al te wel.

Noch strijden sy al een vvijl als voor henen.

Amanus.
Dat treft dan erghens een int strijdtbaer *Israël,*

Hy spant de Boogh ende schiet.

Zoo niet, de Pijl is wech, tzal yemant (hoop ick) dooden:
Wat zijdy zoo verbaest, o arm' onsalighe Jooden?
Wy zoecken maer u Prins, en bloedeloose vlucht.

Noch strijden sy vvat, maer de Ioden vvijcken.

Herault.
*A*Ch Hemel al te wreedt! ach gram versteurde Lucht!
Ach onbeweeghlick Hert! dat u niet zou beweghen
De zuchten van een Prins, doots in syn Koets gheleghen,
Wiens Ziel wijckt met het Bloedt, wiens leven wijckt de Pijl
Des Doodts en *Siriers* beyd'. Ha snoode Guyt, terwijl
Dyn Hant gheen Man en zocht met Swaert of Boogh te vellen,
Dat ghy het grijse hair van *Achab* zoo ter Hellen
Jaeght, wt syn eyghen Koets, door een te snellen Schicht,
De Son bedeckt syn Toorts, zoo vaeck tbeluyckt ghesicht
Van een ghéeerde Son is met syn reys ghedoken,
Na dat de traghe Tongh ons heeft voor't lest ghesproken:
Ghy vvree vervloecte Pijl, moest ick een Krijgher trots
Door u vverden ontzielt? of ist de straffe Godts

Die hier myn sonden zoect, vviens grim ick nu sie blicken,
Ach Princen! vaert vvel, siet, 'ken kan niet meer beschicken.
Midts mindert hem de spraeck, en met een droef ghezucht
Verlaet de Gheest syn Kas, die nu gheen Vanck'nis vrucht;
Maer zoeckt int Zielen-choor een plaets te vrij verworven,
Vermidts syn bloeyen hier zijn aerdts op d'Aerd' bedorven.
'tOntelbaer trillend' Licht o *Israël* met rou
Bepronckt alree het bruyn, om dat hem keeren zou
Dees nacht elck in syn Hut, en morghen metter vaerden
Naer huys met vree, zoo vaeck *Aurór* verblijdt de Aerde.

Iesabels Offerhande gheschiedt in een vertooningh, voor den Altaër van de Goddinne Astaroth, ghenaemt Venus.

Iesabel.
*G*Oddinne, ay Goddin, die met u lichte Solen
Betrippelt Goden Vloer, dat yeder een u looft,
Wanneer tgout-dradich Hair vlieght flonckrich om u Hooft,
Kan't eenich lief ghewenck doen Goo'n en Menschen dolen,
Voochdesse van myn Ziel, Regeerster van myn Leven,
Die my door *Hymus* brandt twee-zielich liefdich paert,
Verweende *Astaroth* myn Bed-ghenoot bewaert,
'kZal op uwen Altaer een rijcken Offer gheven:
Goddin die *Iovem* zelfs besmeeckt, bevleyt, bestroockt,
En door de vlugghe Min doet Minnaers Herten branden,
V Cristalijn ghesicht wendt t'mywaerts, siet dees schanden,
'kSweer Goddinne doen dat m'op u Altaer smoockt
Met versche Roos-marijn, Wieroock en zuyver Breyn,
Van Roosen schoon gheciert veel Kranssen ick u schencke
Ter eeren van u kracht, wildy myn Man ghedencke,
'kDruck u hooch Voorhooft noch met *Arabs* Goudt alleyn,
'kZal een ghewelfde Kroon gheboordt met Hyacint
En harden Diamant, Carbonckels en Saphieren
Doen stellen op u Hooft, wildy *Vulcán* bestieren,
Of u gheliefde *Mars,* na een die't al verslint:
Verschoont my oude God, wiens Sterr' myn Priesters vresen
Gheleert in 'sHemels loop, u wreedtheyt yder vrucht.
V Maeght die u hier dient, aen *Venus* Voeten zucht,
Laet myn gheknielt Ghebedt voor u Troon aengh'naem wesen:
Ick schrick voor desen Droom, myn heete Pols die klopt,
'tHert trilt my in het Lijf, myn sinnen my verdullen,
'kWil met myn droef ghezucht u Goden-choor vervullen;
Want dees benaude Borst is al te vol gheprop.
Iupijn, ey' *Iupiter,* ghy zijt niet zonder Ooren
Alsmen u last'rich noemt, ja ghy hoort myn Ghebet,
'kHeb my gheboghen hier voor *Venus,* 'kbid u let

Op my; want dit's u Kindt, om haer zuldy my hooren:
Wanneer den *Benhadad* met bloedich Stael ontzielt
Den vromen *Isralijt,* zoo laet den *Achab* keeren:
Ghy wanckel Vrou siet toe, dat hem gheen Pijlen deeren,
Mercúr u Vader smeeckt, dat hy hem niet vernielt,
Goddin die 'sLevens Draet sweyt om u gladde Spil,
Roept tot u Suster doch; Houdt op, en wilt niet Knippen,
Goddinne *Astaroth* begunsticht mynen wil.

De vierde Handelinghe. 1. VVtkomste.

Benhadad, Amanus, Naéman, Baésa, Hasaél.

Benhadad.
*G*Helooft zij d'hoochs' *Iupijn,* zo daer geen hoogher zij,
Wiens Goddelicke kracht verwint de tyrannij,
Gelooft zij Krijgers God, die met syn stercke handen
Besmeect door *Adats* tong, verschoonde myn vijande*n*,
Die syn ghevruchten Boogh niet spande op de Joo'n,
Maer na myn Zielen wensch, ghingh d'ouden *Achab* doo'n.
Ay vlugghe Wispeltuer, 'kwil op u Altaer roken,
Om u te gaen gheswind, waer door 'kmy vind' ghewroken
Van een onrustich quaedt, tgheen onse Vreed' beroert,
Dat over tZielen-veer van *Caron* wert ghevoert.
De koude Aerde schuylt, dees Booswicht langh ghedraghen,
Wed'rom in haren Buyck, voor meerder straf en plaghen.
Int teelen Beelden *Ops* het sienelickst van d'Aerd',
Neptún bracht 'tWater aen, *AEól* de Locht vergaerd',
Vulcán gaf 'tHerte Vyer, dat vyerich kout moet derven:
Maer (laes!) d'onzielde Romp moet vande Goden sterven.
De Wapen-Heer die trots voor niemant bloo en wrickt,
Snel met *Amanus* Pijl Tyrannen Borst bemickt.
Gaet nu, ghy Grijsart, gaet, en maeckt u kranck, gaet henen,
Om een vervloeckte lust: den *Naboth* is verschenen,
Hy pleyt syn bloedich recht aen d'alderhoochste Godt,
Wiens ooghen sien het quaedt van't goddeloose Rot,
Aen-spreeckt 'tonschuldich Bloedt, d'Hemel zij myn Ghetuyghe,
Ick heb door valsche lust myn Knyen moeten buyghe,
Met 'tneer-ghesteende Hooft, met een ghebroken Borst,
Om dat ick na de Wet myn Goedt niet veylen dorst:
Gaet (spreeckt de Rechter) 'kweet dat ghy onnosel streckte
V Ziel onder den doodt; en ofschoon loghen deckte
Met Boeven-tuygh u val, zoo moet de waerheyt noch
Betoonen haren glans, en wijsen 'tvalsch bedroch:

Myn Knecht den *Benhadad* zal nu syn boosheyt loonen;
Rust onder myn Outaer, ick gheef u 'sLevens Kroone:
De swert-smokighe Hel, vol duysent in ghekriel
Van *Plutós* Lijfwacht, wil terwijl syn snoode Ziel
Bewaren voor een tijdt; myn Doemsdach zal verschijnen,
Dan straf ick door het woordt, na sond' verdiende pijnen.
Siet Prince, dat's een wraeck, hy die d'onnoos'le druckt,
Werdt wederom van hem, die hy niet vreest, gherucht:
Wt leden inde doodt, wt roem en eer gheluckich
Jaeght hem een *Siriers* Man in d'Aerde al te druckich.
Myn Gransen zijn bewalt met een begraven stilt,
Zoo langh den *Isralijt* beweent syn harde Schilt,
Zoo langh den *Ioden* roem hun *Achabs* Klaegh-liedt dichten,
Zal't droef beschaemde Volck voor *Siriers* Handen swichten.
Ick leef in veyl'ghe rust, ick kreuck 'tbedoude Gras,
Als *Tithons* Bruydt ontwaeckt, verlicht het Noorder As,
En als den Herder moe is van syn tiere-lieren
By't ruygh ghevlockte Vee, als hy siet *Pean* stieren
'tBesweet Jacht na de Stal, dan zal myn graghe sin
Zijn t'off'ren myn Princes de alder-zoetste Min:
De Goden hebben vreucht in 'sHemels witte Tenten,
Sy gunnen my de lust na 'tbloeyen van myn Lenten,
Sy gunnen my de Krans van versche Lauwer-blaen,
Zoo langh myn Voeten op hun heyl'ghe Weghen gaen.
Ghy Steunsels van myn Rijck, zoo langh de zuyv're Beken
Door-loopen dese Stadt, zal ick u lof wt-spreken,
En na myn droeve Doodt, het wel-bespraeckt Gherucht
Begallemt uwen Naem int hoochste van de Lucht.
Leght af u Harnas swaer, verlust u in de Vrede;
Amanus treedt hier voor, 'kwil u vereeren mede
Met hondert Centners 'sJaers, tot dat *Atropos* snijdt
V Levens Draedt, om dat gh'hebt *Siriers* Vorst verblijdt:
Het blij gheluck besproeyt myn Koninclick vermeughen.

Amanus.
Zoo langh myn ooghen sien, zal my dees weldaedt heughen,
O groot eerwaerdich Vorst, 'tis niet by my verschuldt,
Myn Handt zocht *Achab,* maer te woest wt ongheduldt
Spand' ick myn stijve Boogh, met wil van een te dooden.

Naéman.
'tWas meer als 'sMenschen wil, die heden straft de *Ioden;*
Ick acht dat *Israels* Godt hun Koninex sonden zocht:
Wie sach den *Achab* doch, die listich wel bedocht,
Verstack hem onder tHeir, verkleedt op synen Waghen.

Baésa.
Den *Iosaphat* byna wy hadden schier verslaghen:
Doch gh'lijck den Blixem blickt te schielick voor tghesicht,
Sach ons verdwaelde oogh int naderen wat dicht,

Dat eenen schalcken Grijs ons wilde maer bedrieghen.

Hasaél.
Het ongheteughelt Hert *Hasaéls Mars* sach vlieghen
In dees vergrimde Borst, om wreken onse scha:
V moeyte staeckt, sprack hy, 'kwil *Naéman* noch *Baésa,*
Of dy niet jonstich zijn; wat helpt dan al u zoecken?
Ghy weet uw's Koninсx last.

Benhadad.
Boeven schuylen in hoecken.
Die quaedt doet schroomt den dach, die tswert lieft, haet het licht,
'kWeet dat myn vroom ghemoedt my van gheen quaedt beticht,
Dus sie ick vreucht en heyl, en 'klaet de boose vresen.
Kom Hooftluy gaen wy in, wy moeten danckbaer wesen,
En off'ren onse Goo'n, wiens lof myn tongh verklaert:
'tIs een ghezeghent Landt dat Godes gunst bewaert.

In.

De vierde Handelinghe. 2. VVtkomste.

Licht-mis, Quist-goetjen, een Boer, Hopman Kuyt-haen.

Licht-m.
*O*P, op *Quist-goetjen,* komt wt den Nest,
'tGansch Heir vertreckt, ghy moet u redden.

Quist-go.
Hu, hu, hu, tslapen dat dunckt my best.

Licht-m.
Op, op *Quist-goetjen,* komt wt den Nest,
'tLangh slapen is ergher dan de Pest.

Quist-go.
Dattet noch gheen dach is, zou'k wel wedden.

Licht-m.
Op, op *Quist-goetjen,* komt wt den Nest,
'tGantsche Heir vertreckt, ghy moet u redden:
Wat Droes, komt voort, of ick hael u vant Bedde:
Ist nu tijdt om te luyaerden Quant.

Quist-go.
Ick kom, ick kom, y wilt wat toeven.

Licht-m.
Wat, 'tis een schant,
'tLangh slapen past de luye Boeven.

Quist-go.

Daer mé kom ick, had ick myn Schoenen aen.

Verschooninghe.

Licht-m.
Aen een hoeckjen, en blijven wy wat staen,
Laet ons dese Boer eens hooren klappen.

Quist-go.
Weety wie't is?

Boer.
Wat dunckt jou Bueren, ken ick niet wijdt stappen,
Y get, wat mien jy oock, dat ick een Loer ben,
By loo, 'kweet niet dat ick stouter Boer ken
In ons heele Dorp, van't Zuyd eynd' tot het Noorder:
Luystert, over drie daghen was hier wat voorder

Tot onse Buer-man onse Krijn, van die Soldaets ghebras,
Hy had twie Man, 'tleeck wel dat d'ien *Quist-goet* en d'aer *Licht-mis* was,
Die stelden zoo de pijpen, en maeckten zucken ramoeren,
Datse my maeckten Cappeteyn van al de Boeren:
By get, had jy esien met watten gang ick daer heen trat,
'kHad een Hane-veer op myn Muts, en by onse Stal in een Gat
Lagh myn Beste-vaers Harnas, daer ick my mé bezorrighde,
Maer 'tneep zoo bezuckt om myn Hals, dat ick schier worrighde,
En myn Hellebaert was mé zoo wat relickjes ontroest:
Dan zoo ick quam, wast al stil, niemant het ekickt noch ehoest,
Zoo dra als sy maer saghen de schim van myn terden:
Fy, dat de verbaesde Boeren stracx zoo bloo werden:
Ick (by get, neen) wijck voor gheen Soldaten Man:
Nou moeten sy voort, daer is bidden noch praten an,
Na *Samarien,* wech, wech met al de Guyten,
Hun Heer is doot, de Jonghens goyense voor de *Slick-geusen* met kluyten,
Blijvenser noch wat, 'ksweer datmense wel neerstich zoeckt:
Dien Schellem *Licht-mis* hadme dees daegh twee henné ebroect,
Maer 'kwas hem after syn Gat, hy komme niet ontloopen,
O (badt hy) zegghet myn Heer niet, hy zou myn op-knoopen:
Ho, se keune zoo stelen, en noch zegghense met bescheydt,
Die een Boer goedt doet, die doet Godt leydt:
Dus lijcket zoo, sy moeten de Huysluy wat quellen.

Licht-m.
Moesten wy niet vertrecken, ghy zoudt het ontghellen,
Rechte Kinckel, en Kneuckel als ghy zijt.

Quist-go.
Ick zouwer wel om lachchen, maer tis hier gheen tijt,
Dan kom, laet ons den Boer om een Teer-penningh vraghen:
Want een verdroncken Kalf is goedt te waghen.
Huysman, goeden dach.

Licht-m.
Dewijl wy moeten wancken,
Gheeft ons een stuck Gheldts, wy zullen u bedancken,
En een Soldaet het zeker wel wat van doen,
Oock kan't u niet schaden.

Quist-go.
De Sté-luy (Huysman) zullen't voor ons vergoen,
Denckt dat het Was is, om ons Paspoort te zeghelen.

Boer.
Gheldt? Gheldt? ick wilje by get liever wat vleghelen,
Nou zin wy Baes. Sa, komt an, al zin jy mit jou twien.

De Boer slaet toe, de Soldaten vvederom; sy vvorden syn Meester.

Moordt, moordt, 'tis te veul twie op ien:
O Hopman! Helpt, sy willen my vermoorden.

Verschooninghe.

Kuyt-haen Capiteyn.

Capiteyn.
'kWist niet wat een gherucht ick hier hoorden:
Ras Deuch-nieten packt u voort, 'kheb u al ghemist,
Vind' ick u noch erghens, zijt vrij verwist,
Dat ghy de Beul al klimmende zult u Bicht spreken:
De Kruyck die langh te Water gaet, sietmen licht breken.

De vierde Handelinghe. 3. VVtkomste.

FAME.

Fame blaest.

*O*F schoon de swerte Moor begrenst, siet, 'twijde Rijck,
Ten Oosten van de Zee, ten Zuyden van de Berghen,
Daer d'hooghe toppen schijnt 'tzilvre Licht te terghen,
Waer van't de Naem oock draeght; zoo zal de *Faem* ghelijck
Als met een snel gherucht, de staet en daet verbreyen
Van syn ghezonden Réen, van syn ghespeelde Rol:
En of den *Indiaen* bewaeckt syn aerdsche Hol,
En heeft in synen Raedt de Vrienden al bescheyen,
Ja houdt drock Raedt op Raedt, zoo komt het vlugh Gherucht
Beluysteren de Deur, en vlieght haest met de Winden
Na 'tNoorden al te koudt, om wat meer nieus te vinden:
Maer door de harde vorst, sneeu, windt ist al ghevlucht.
'kVliegh dan na't heetste Landt dat noyt noch oogh en sach,
Dat noyt 'tghekielde Hout van *Davids* Soon en vandt,
Als 'trijckst' in Goudt-metael; o waerdich Zilver-landt!
Wat over-komt u noch om uwen Schat al plaghen,
Berooft u Vrienden goedt, beroockt u Duyvels Beeldt,
Bezeghent u Outaers met duysent Spokerijen,
En klapt u Handen tzaem, treckt haestich om te strijen:
De vroomste Ziel by u leeft in gheneucht en weeldt.
Ick *Faem* zit in het rondt met alle myn Ghespelen,
En 'ksie van boven aen der *Ioden* doen en raet,
Hoe dat d'onkuysch *Iupijn* zom na syn Boeltjens gaet,
Als hy syn echte minn' Vrou *Iuno* gaet ontstelen:
Ick klap al tgheen ick sie, ick siet al tgheen ghebeurt,
'tZij waerheyt, loghen, druck, 'tzij blijdschap, vreucht of rouwe,
'tIs my al even veel, 'kzal't niet langh by my houwe.
Of myn gherucht u haeght, of dattet u versteurt,
Ghy trotse Koninghin, ruckt af u schoon Tapijten.

Iesabel vvt.

Bestroyt met Asch u Sael, met lamper deckt u Hooft,
V Man *Achab* die is ontleeft, van Ziel berooft,

Een Pijl heeft hem ghetreft, vult vrij de Lucht met krijten,
Gantsch *Israël* dat komt u onverslaghen t'huys,
Alleen leydt *Achab* doodt, stijf, bloeloos in syn Waghen:
By and're moet ick mé dees nieuwe boodschap draghen;
De *Faem* en is gheen dingh pijn, droefheyt, vreuchd' oft Kruys.

De vierde Handelinghe. 4. VVtkomste.

Iesabel, Amon Landt-voocht, Sinnen en andere.

Iesabel.
*W*At hoor ick voor gherucht? Hoe *Faem!* is *Achab* doot?
Ghetreft door't ongheluck van een vervloeckte schoot.
Hemel ghy zijt te wreedt, of Goo'n te onghenadich,
Is al u sot bestier (u noem ick) onverzadich,
Dewijl dat ghy niet schoomt te stooren die u eert,
En daghelicx u Beeldt te dienen steeds begheert?
O groote sotternij, voor u Altaers te knielen,
Gh'en zoeckt doch even-wel niet dan staechs te vernielen.
Siet aen *Saturnus* wreedt, de Slocker van een Kint,
Die hem noch door ghebee'n noch tranen en vewint.
Fy valsch vervloeckte Goo'n, fy Spotters van ons wercken,
Vrij waerdich al den brant, als gh'eert te zijn in Kercken.
'kSie nu dat *Israels* Godt, den waren Godt van al,
Bestuert my dese uer, beschickt myn Man dees val.
Landt-voocht treckt u Gheweer, ick wilt u graegh vergheven,
En neemt d'onsalighe Vrou die oyt d'Aerd' droegh het leven.
Daer leydt de valsche pronck, daer leydt het valsch cieraet,
Dat dees bedroefde Vrou van dees uer af versmaet.
Wel *Amon,* schroomt u Handt? gheeft my, ick zal niet schromen,
Myn boose Ziel die jaeght, om in het Graf te komen.

Amon.
Dat zij verre, Me-Vrou, zit neer, u wat bedaert.

Iesabel.
Ach! wat zoud' ick my doch bedaren, neen, neen, neen;
Ick heb myn Godt vergrimt, en anders isser gheen,
Wiens macht draeght dit Ghebou, en tgheen de ooghen speuren:
O recht onheylich Volck, die desen Godt versteuren.
Wel hoe! en ween ick niet? waer blijft tbeweghelick Nat?
Myn Tranen zal Godt niet doch garen in syn Vat,
'kEn ben de ghene niet na Godes Hert ghevonden:

Maer 'kheb hier over-hoop ghehoopt de sond' op sonden:
Myn steenich Hert en kan door't vocht niet zijn gheweeckt,
Waer door myn droef ghesicht den laauwen dranck ontbreeckt.
Ha onsalighe Man! onsalich door u Vrouwe,
Ghy zult u eyghen quaedt eer ick het myn aenschouwe,
Vindt u alleen een Pijl, vindt u alleen een Schicht!
Zoo is de waerheyt wel my van *Micha* ghedicht.
Ghy *Sinnen,* loopt ras heen, haelt *Micha* wt de Kercker:

Sinnen gaen binnen.

Maer zeght hem niet (swijght stil) want synen God is stercker
Dan al myn valsche Goo'n. Ha Droom, 'kmerck nu 'tbeduyt,
Daer *Micha* noch int ruw den sin my van ontsluyt,
Als hy tgheheym my preeckt, en ghingh te stout belijen,
Dat ick hem voor het lest ter Poorten wt sach rijen.
Was dit de wreede Strael? was dit de droeve Vrou,
Die in haer wijde Schoot den *Achab* schuylen zou?
Sy sprack *Israels* verderf, weer-roept, ghy hebt gheloghen,
Hy is te snoo verleydt, en schandelick bedroghen.
Beeft hierom d'Aerde zoo? raest hierom zoo de Zee?
Trilt daerom 'tHemels Heir? roept daerom *Báál* mee?
Myn kracht is niet ghenoech (o Vrou) om die te weeren;
Ja daer was boven u een grooter Heer te eeren:
Sach ick u krachten niet lestmael, o dwase Sot,
Als eenen *Eli* u met schimp belacht, bespot:
Of moesty noch eenmael u Dienares dit loonen,
Daer ick u Haghen cier met zoo veel Mirthen-kroonen,
Met zoo veel Vrucht en Vee, en onghepersten Wijn.
Fy *Báál!* dat ghy't niet en wilt ghedachtich zijn:
En ghy *Knaëna* Soon zult noch myn hitte koelen,
Of van Godt die ons straft zuldy u straffe voelen.
Gaet heen Bedrieghers, gaet, bedrieght en lieght hier na,
Ghy erft u eyghen schandt, versmaedtheyt, straf en scha:
Vond' ick my niet ghevelt door druck, 'ksweer by myn Ziele,
V viermael hondert tal deed ick al tzaem verniele.
Hoor ick den Waghen niet? My dunckt ick hoor hem, ja,
Ick hoor het hijghend' Jacht; 'tis tijdt dan dat ick ga
En sie wat druck, (o druck!) oft myn bedroefde ooghen,
Van een te snel gherucht heur vinden oock bedroghen.

In.

Liedeken tot Uertooninghe van *Achabs* doodt, ende wert ghezonghen op de voys: *O schoonste Personagie.*

Tusschen-spraeck. 5. Wtkomste.

Spreken ende schuyven drymael open.
GHERECHTICHEYT. VOORSICHTICHEYT.

1

B A TAVIA edel Vrouwe,
Wiens vlercken wijt en zijt, men ziet verspreeden:
Komt hier en wilt aenschouwen
Een gheschied'nis, vry out vertoont nu heeden,
Hoe Godes wil // waerom 'tgheschil
Is, heylich wert bevonden:
Hy straft het quade // vleyt dan syn ghenade,
O schroomt voor zonden.

2

Lust v de ware vrede,
Zoeckt rust in hem, die spreeckt, oft zijdy wijser,
Zoo swijght niet hier beneden:
Maer Hoogher vreest, syn rechter staf is yser,
Slaet *Micha* niet // want wt verdriet
En Kercker zal hy koomen:
'tBeroert gheruchte // zalmen niet ontvluchte,
Noch Waerheyts droomen.

3

Nu als 'twaen-wijsich prasen
Begoogh'len kan onse blint-ziende ooghen
Met zoo veel viese-vasen:
Ist wonder oock, dat wy worden bedrooghen?
'tVernuft dat gloost // dat swacken troost
Is in Godts Woort te snoeyen:
'tMoet lieflijck wesen // steets hopen ende vresen,
Om te bevroeyen.

4

De Waerheyt en kan niet lieghen,
Want sy en wisselt nimmermeer haer woorden:
Een Gheest kan wel bedrieghen,
Die zelfs den wijsen eersteling bekoorden:
Maer Waerheyts glans // ciert als een krans
Haer Minnaers ware hoofden,
Haer Son zal schijnen // en damp zal verdwijnen,
Diese verdoofden.

5

Princes BATAVIA schoone,
Recht puyckje van dees al te wijse eeuwe,
Laet Waerheyt by v woonen,
Dat 'tversch ghequeeck v niet en overschreeuwe,
En in u twist // gheen kroon en vist:
O! sy loeren om graven,
Gheheyde gronden // zijn stercker bevonden //
Veracht hun gaven.

EYNDE.

Gherech.
Nu licht de Waerheyts Toorts, de loghen wert ontwonden,
Den ACHAB leyt hier doot, o Mensch vrucht Godes straf:
Dit is het Graf syns Ziels, 'tbloet licken noch de Honden,
Men draeght met herten-leedt het Lichaem na het Graf.

Voorsich.
Samaria beweent syn droeve doot met rouwe,
En *Sedekia* vlucht, na *Michas* prophecy,
Van d'een in d'ander Zael, hy dorft gheen Mensch aenschouwe,
Hy ziet dat Godes Knecht met eeren nu gaet vry.

Gherech.
Aen *Iesebel,* de droom quam v ghewisse wrecken
Wt v zondighe slaep: maer neen, het boos ghemoet
Verharde u het hert, Godt moest syn straffe strecken
Over 'tonzalich Dier, dat steets in zonden vroet.

Voorsich.
Gheen onvast licht gheval kon juyst den ACHAB vinden,
Zoo snel door eenen pijl gheschoten inden hoop,
Noch dit, noch qua Planeet, de Sterren niet verslinden,
Oft 'tonghestadich Rat van d'avontueren loop.

Gherech.
Die den Hemel besit, beteughelt 'smenschen wercken,
Die 'tgoede doet, en die al 'tquade me regeert,
Ghevalt gheen ydel roem, maer smijt ter neer den stercken,
Die syn rechter hant kust, verstoot Godt met oneer.

Voorsich.

De loghen wil een tijt de Waerheyt wel verdrucken,
De valsche Gheest tot straf, van 'tquaet bewoont de mont,
Doch die *Waerheyt bemint,* zal eynd'lijck heyl ghelucken,
Haer leere troost de Ziel, daer loghen elck verwont.

Gherech.

Die hier *Volstandich blijft,* zal Godt op't lest verhooghen,
En die syn woorden spreeckt, en zoeckt noch eer noch konst:
Groot is Waerheyt, en sterck verheven boven looghen:
Verstaet, gaet, neemt in danck: Dit's wt Levender Ionst.

A. DE KONING*, den 21 Iulij.* ANNO *1612.*
Blijft volstandich.

Eer-dicht oft Liedt,

Op de voys: Fortuyn eylaes bedroeft.

1

GHy *Rijmers* die wel eer, den naem van rijmen kreeght,
En met een hefticheyt, de volckeren beweeght
Door bly oft droef ghedicht, ziet hier bekent met my,
Ons KONING v vertreft, in *heyl'ghe* rijmery.

2

Ghelijck de *Goude* Son, syn blick'rent aenschijn toont
Tot volck en volck'ren al, dat hier op Aerden woont,
Zoo en noch meer hy toont, syn treffelijck ghedicht,
Waer me *Hy* tweede Son ons Moeders tael verlicht.

3

Wel prachtich *Amsterdam* 'tgheluckichst onser tijt,
Die zoo wel zijt versien, die staegh wert toeghewijt
Verstanden in v stadt, van *Rijmers,* die met een
Beschamen den *Romeyn,* de *Griecken,* en *d'Atheen.*

4

Lust het de groote zelf, een proef daer van te zien,
Sy zien dat KONINGS werck, van IEPHTA, en by dien
Een SIMSON die zoo bralt, hier ACHAB die v leert:
Die 'smorghens 'thooghste zit, is 'savonts wel verneert.

5

Den ACHAB neycht syn oor, al naer een valsch *Propheet,*
En gheeft de loghen plaets, Godts Waerheyt hy vergheet,
Waer door hy raect ten val, zoo eender spant syn boogh,
En schiet hem by 'tpantsier, dat in syn herte vloogh.

6

O *Rijmer* ider een, die *Lauweriert* v *Hooft,*
Waerom zoo'ck't me zou doen, myn doen zou zijn verdooft,
Want daer geen plaets meer is, 'kwensch op v hooft een *Kroon,*
Als KONING en *Poët,* voor v verdiende loon.

GERRIT MARTENS.